PG&7
Publieke Gezondheid & Zorg

Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg

ONTWERPBEGROTING 2023

GGD Groningen

RIGG
Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten

BELEIDSBEGROTING 2023

&

FINANCIËLE BEGROTING 2023

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING PUBLIEKE GEZONDHEID & ZORG GRONINGEN

Vastgesteld door het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid en Zorg Groningen en ondertekend op 15 juli 2022.

Mevr. I. Diks	Dhr. M. Joostens
Voorzitter	Penningmeester

INHOUD

VOORWOORD **4**

SAMENVATTING **6**

DEEL I: BELEIDSBEGROTING **9**

PROGRAMMA GEZONDHEID (GGD) **10**

Gezondheid: Gezond en veilig opgroeien 11

Gezondheid: Gezondheid beschermen en bevorderen 17

Het deelprogramma Gezondheidsbescherming van GGD Groningen omvat meerdere producten op het gebied van het beschermen en bevorderen van gezondheid. 17

Gezondheid: Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden 23

Gezondheid: Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van de kwaliteit, veiligheid en hygiëne 27

PROGRAMMA RIGG: JEUGDHULP VOOR GRONINGER GEMEENTEN IN 2023 ..... **29**

Belangrijke ontwikkelingen 29

Wat willen wij bereiken? 29

Wat gaan wij daarvoor doen*?* 30

VERPLICHTE PARAGRAFEN **32**

Weerstandsvermogen en risicobeheersing 32

Financiering 38

Bedrijfsvoering 40

DEEL II FINANCIËLE BEGROTING **43**

Meerjarenbegroting 2022-2026 43

Lasten 2023 43

Baten 2023 44

Mutatie reserves 46

Incidentele baten en lasten 46

Overzicht taakvelden 2023 47

Uiteenzetting financiële positie 48

Uiteenzetting financiële positie; vaste activa en vaste passiva 48

BIJLAGE 1: INDEXATIE **51**

BIJLAGE 2: SPECIFICATIE GEMEENTELIJKE BIJDRAGE RIGG 2023 ..... **52**

BIJLAGE 3: SPECIFICATIE GEMEENTELIJKE BIJDRAGE GGD 2023 ..... **53**

VOORWOORD

Voor u ligt de ontwerpbegroting van de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg (PG&Z) 2023, de gezamenlijke begroting van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Groningen (GGD) en de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG).

Sinds 1 januari 2020 staat de **GGD** op eigen benen. Als zelfstandige GGD wil GGD Groningen een actieve en nabije gezondheidsdienst voor haar gemeenten zijn. De inhoudelijke ambitie van de GGD richt zich in 2023 op speerpunten als beschermen en bestrijden van uitbraken van infectieziekten, de Eerste 1000 dagen, aardbevingen en gezondheid, Omgevingswet en de uitvoering van de Meerjarenagenda Publieke Gezondheid 2022-2025. Naast de begroting maken we met elke gemeente dienstverleningsafspraken in de vorm van DVO's. Tevens is het de bedoeling onze prestaties steeds inzichtelijker te maken met monitoringsgegevens, aangevuld met een kwalitatieve duiding.

De coronapandemie heeft de hele wereld nog steeds in zijn greep. Voor de GGD stonden 2020 en 2021 in belangrijke mate in het teken van de bestrijding van het coronavirus, naast het uitvoeren van de reguliere werkzaamheden. Ook voor 2022 zal dit naar verwachting het geval zijn. Centraal in de bestrijding staan in 2022 het testen en vaccineren. In de loop van 2022 hopen we dat samenleving steeds normaler kan functioneren. Voor de begroting 2023 is geen rekening gehouden met de effecten van corona aangezien meerkosten rechtstreeks bij VWS kunnen worden gedeclareerd.

Na de bezuinigingen in 2018 (5% op de gemeentelijke bijdrage) en 2019 (teruggave overheadkosten aan gemeente Groningen), een interne bezuinigingsronde in 2019 en 2020 en een incidentele efficiencykorting van 2% op de inwonersbijdrage 2021 leggen wij u een sobere begroting voor. Een GGD zonder onnodige reservevorming en met een tarief per inwoner dat tot de lagere van Nederland behoort. De marges worden steeds kleiner; intern en naar onze geldverstrekkers moeten we scherp aan de wind zeilen.

Gezien de hoge financiële druk bij gemeenten stelde het bestuur PG&Z begin 2020 dat onderzocht moest worden of op de GGD-begroting 2021 een bezuiniging van 5% zou kunnen plaatsvinden. In dat kader werd besloten tot een kerntakendiscussie, die in september 2020 werd afgerond. Uitkomst was dat er geen taken van de GGD zijn geïdentificeerd die afgestoten kunnen worden. Tegen de achtergrond van die conclusie heeft het AB PG&Z in zijn vergadering van 19 december 2020 besloten tot een incidentele bezuiniging van 2% op de inwonerbijdrage GGD voor 2021, in combinatie met een fundamentele discussie over de (financiële) toekomst van de GGD, in relatie tot de wensen van de gemeenten en de landelijke ontwikkelingen op het gebied van publieke gezondheid. Tijdens een bestuurlijke bijeenkomst in juli 2021 is hier een start mee gemaakt en is de tweede helft van 2021 gewerkt aan de contouren van de Meerjarenagenda 2022-2025. Verwachting is dat medio 2022 de uitwerking van het Coalitieakkoord er ligt en er in het 3^{e} kwartaal regionaal de discussie over inhoud en financiën gevoerd kan worden. Mochten financiële effecten voor 2023 aan de orde zijn, dan zullen deze via een begrotingswijziging later alsnog in de begroting van 2023 worden verwerkt.

De **inkoop jeugdhulp** is sinds de invoering van de Jeugdwet op 1 januari 2015 door de Groninger gemeenten gemandateerd aan het dagelijks bestuur PG&Z. De **RIGG** voert deze taak uit en legt verantwoording af aan het dagelijks bestuur PG&Z.

Jos Rietveld,
directeur GGD

Hemmala Sheerbahadoersing,
directeur RIGG

SAMENVATTING

Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg (GR PG&Z)

Binnen de PG&Z-regeling werken de Groninger gemeenten samen op het terrein van de Publieke Gezondheid & Zorg. Onder deze gemeenschappelijke regeling vallen de GGD en de RIGG.

Verschil bestuurlijke bevoegdheden

De Groninger gemeenten hebben de taken op het gebied van publieke gezondheid gedelegeerd aan GGD Groningen. De GGD legt over de uitvoering van de taken verantwoording af aan het algemeen bestuur. In de gemeenschappelijke regeling zijn taken, bevoegdheden van respectievelijk AB en DB beschreven. Het algemeen bestuur besluit over het beleid, de financiën en toetst de uitvoering.

De Groninger gemeenten hebben de inkoop van de jeugdzorg niet gedelegeerd aan de GR, maar gemandateerd aan het DB en de uitvoering ervan belegd bij de uitvoeringsorganisatie RIGG. Dat betekent dat het DB en directeur RIGG vanaf 2015 de bevoegdheid hebben regionale jeugdzorg in te kopen; niet op eigen titel, maar namens de gemeenten. Sinds 1 januari 2019 is er een adviescommissie Jeugdhulp PG&Z Groningen.

Wat zijn de belangrijkste wijzigingen in de ontwerpbegroting 2023?

In de ontwerpbegroting van 2023 zijn buiten de indexatie en verwerking van opgezegde taken geen wijzigingen aangebracht ten opzichte van de geactualiseerde begroting 2022. Er zijn geen nieuwe beleidsvoorstellen opgenomen.

Te verwachten valt dat medio 2022 de financiële uitwerking van het Coalitieakkoord van het nieuwe kabinet helder is met betrekking tot de benoemde versterking van de publieke gezondheid. In het derde kwartaal 2022 kan dan een integrale discussie worden gevoerd over inhoudelijk beleid van en financiële middelen voor de GGD, rekening houdend met de eerder ontvangen zienswijzen van gemeenten. Als gevolg van opgezegde taken in de afgelopen jaren is de financiële druk op de exploitatie van de GGD verder toegenomen, waardoor op voorhand geen bezuiniging is doorgevoerd in de ontwerpbegroting 2023. Mochten financiële effecten voor 2023 aan de orde zijn, dan zullen deze via een begrotingswijziging later alsnog in de begroting van 2023 worden verwerkt.

Afname en opzeggen van facultatieve taken

Gemeenten kunnen vóór 31 december 2021 aangegeven welke niet-wettelijke GGD-taken per 1 januari 2023 worden opgezegd of verminderd. Van drie gemeenten (zie onderstaande tabel) is in december 2021 bericht ontvangen:

Gemeente	Opdracht	Bedrag 2023
Westerwolde	Inzet jeugdarts in jeugdteam Westerwolde	13.058
Oldambt	OGGZ-coördinatie	79.675
Groningen	Pesten en Plezier op school	65.204
	Totaal	**157.937**

Met de betreffende gemeenten heeft afstemming plaatsgevonden over de aangekondigde opzeggingen en de consequenties ten aanzien van frictiekosten of mogelijk andere inzet door de GGD. De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in de begroting 2023.

Wel kunnen een aantal processen nog leiden tot een wijziging in de begroting 2023. Het betreft:

1. Wijziging Wpg prenataal huisbezoek
2. Noodzakelijke investeringen in ICT
3. Hogere kosten ambtelijk secretariaat PG&Z

Wetswijziging Wpg prenataal huisbezoek

Deze wetswijziging gaat in per 1 juli 2022. Met dit wetsvoorstel krijgen gemeenten de taak om een prenataal huisbezoek aan te bieden aan zwangere vrouwen en/of gezinnen in een kwetsbare situatie in hun gemeente. De gemeente moet deze taak opdragen aan dezelfde organisatie die voor de gemeente de jeugdgezondheidszorg (JGZ) uitvoert. De door het Ministerie vastgestelde bijdrage per huisbezoek wordt gestort in het gemeentefonds.
Uitgaande van peiljaar 2019 voor wat betreft het aantal geboortes is de verwachte omvang hiervan voor onze regio € 153.000. Het precieze effect van de hogere bijdrage per gemeente voor 2023 moet nog worden berekend en zal vervolgens verwerkt worden in de begroting 2023 via een begrotingswijziging.

Noodzakelijke investeringen in ICT

Op het gebied van Informatiemanagement wordt veel van de GGD gevraagd. De GGD moet bijvoorbeeld qua informatiebeveiliging voldoen aan de NEN 7510 en om data gestuurd te kunnen werken zal het datamanagement moeten worden ingericht. Op het gebied van informatiebeheer wordt gewerkt aan het wegwerken van achterstallig onderhoud. Daarnaast wordt in 2022 een besluit genomen over het aanbesteden van een nieuw digitaal JGZ dossier. De capaciteit en financiële ruimte om dergelijke grote projecten uit te voeren is er niet en zou dus kunnen leiden tot een begrotingswijziging in 2023. Op dit punt ligt ook een relatie met de door GGD GHOR aan het nieuwe kabinet gevraagde impuls voor publieke gezondheid; onderdeel daarvan zijn extra middelen voor informatievoorziening/ICT. Naar verwachting wordt medio 2022 duidelijk of en zo ja hoeveel extra geld hiervoor naar de GGD'en toe komt; in het derde kwartaal is te bepalen hoe een begrotingswijziging er uit kan zien.

Hogere kosten ambtelijke secretariaat PG&Z

Er ligt een voorstel van de gemeente Groningen om de hogere kosten van het ambtelijk secretariaat met ingang van 2023 door te berekenen aan PG&Z. Afhankelijk van de wijze waarop hier invulling aan wordt gegeven zou dit kunnen leiden tot een hogere inwonerbijdrage. Dit is nog niet verwerkt in de begroting 2023.

Speerpunten beleidsbegroting programma Gezondheid

GGD Groningen zet in 2023 haar bestaande dienstverlening voort. Naast deze dienstverlening zijn specifieke speerpunten/prioriteiten per deelprogramma benoemd. Enkele inhoudelijke thema's die beschreven staan in de begroting 2023 zijn:

- JGZ Preventieagenda; inzet van de JGZ op de pijlers ouderschap, hechting, weerbaarheid en gezondheid
- Digitale toepassingen, zoals de JGZ GroeiGids app
- Beschermen en bestrijden van uitbraken van infectieziekten
- Toekomst forensische geneeskunde
- Omgevingswet
- Doorontwikkeling DVO en monitorinformatie
- Aardbevingen en gezondheid
- Participatie in regionale netwerken, zoals Preventie Overleg Groningen en Regionaal Platform Omgevingswet
- Resultaten gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen
- Integrale aanpak van interventies en programma's, zoals Kansrijke Start (eerste 1000 dagen), Groningen Rookvrij, Jong Leren Eten, Gezonde School, JOGG, Opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO – voorheen IJslands preventiemodel) Ik pas, Nix-18
- Mentale gezondheid
- Uitvoering Meerjarenagenda Publieke Gezondheid 2022-2025.

Speerpunten beleidsbegroting programma RIGG

De RIGG heeft de volgende speerpunten voor 2023:

- Inkoop Hoog Specialistische Jeugdhulp
- Uitrol en penvoering GCM (Groninger Contractueel Model)
- Bovenregionale samenwerking en inkoop
- Advisering en ondersteuning regio door regionale strategische netwerkorganisatie
- Doorontwikkelen contractmanagement en -beheer (strategisch accountmanagement)
- Regionale monitoring ten behoeve van de Groninger gemeenten
- Ondersteuning regio inzake landelijke ontwikkelingen, waaronder de effecten Hervormingsagenda (impact op lokale, regionale en bovenregionale (landelijke) inkoop)

DEEL I: BELEIDSBEGROTING

De beleidsbegroting bestaat uit de programma's Gezondheid en RIGG en vormen samen het programmaplan PG&Z.

PROGRAMMA GEZONDHEID (GGD)

Gezond zijn betekent meedoen in de maatschappij, sociale contacten hebben en een gevoel van controle over eigen leven te kunnen ervaren. Daarmee is gezond zijn meer dan niet ziek zijn. Het is fijn als iemand weet wat hij/zij zelf kan doen. En het is belangrijk om op de juiste momenten het juiste advies te krijgen. Of de juiste hulp.

Het motto van GGD Groningen is ‘samen werken aan gezondheid’. Ruim 400 GGD-professionals werken dagelijks aan de gezondheid, het welzijn en de veiligheid van alle inwoners van de provincie Groningen. Dit doen wij namens alle Groninger gemeenten. Preventie en positieve gezondheid zijn daarbij belangrijke aandachtspunten.

Het begrip gezondheid betekent voor iedereen iets anders. Ieder mens ervaart zelf of hij zich gezond voelt of niet. Gezondheid kan beïnvloed worden door lichamelijke kwalen, zoals ziektes. Maar ook als iemand zich geestelijk niet goed voelt of sociale problemen heeft, kan hij/zij zich niet gezond voelen. Gezond leven kan op verschillende manieren. Genoeg beweging, bewust omgaan met eten en drinken en een sociaal netwerk helpen hierbij.

GGD Groningen werkt hier samen aan met de inwoners in de regio Groningen, de gemeenten en met onze partners. Op het gebied van de jeugdgezondheidszorg vervult GGD Groningen een spilfunctie. Voor gemeenten, zorg- en onderwijsinstellingen zijn wij tevens een vraagbaak voor informatie over leefwijze, gezondheid en zorg. GGD Groningen voert tal van activiteiten uit om de gezondheid van de burgers te beschermen. Wij helpen gemeenten een dagelijkse leefomgeving te realiseren die gezonder en veiliger is. De couleur locale staat hierbij centraal.

Sinds 2020 heeft de coronapandemie een grote invloed op de gezondheid van veel mensen en de zorg, gepaard met een ongekende maatschappelijke impact. Corona heeft ook geleid tot nieuwe inzichten op tal van gebieden. Thema’s als preventie/gezondheidsbevordering maar ook samenwerking tussen de verschillende zorgdomeinen (waaronder het sociaal domein) hebben sterk aan kracht gewonnen. Naar verwachting zal het nieuwe kabinet in de loop van 2022 op dit punt nadere beleidskeuzen gaan maken.

DEELPROGRAMMA'S GEZONDHEID

Gezondheid: Gezond en veilig opgroeien

De jeugdgezondheidszorg (JGZ) is het belangrijkste product dat onder het deelprogramma Gezond en veilig opgroeien valt.

De **Jeugdgezondheidszorg** heeft als enige partij in de regio vrijwel alle jeugdigen 0-18 jaar in beeld en biedt over een langere periode laagdrempelige, preventieve zorg aan. JGZ draagt eraan bij dat kinderen/jongeren zich goed kunnen ontwikkelen en dat ze gezond en veilig opgroeien, door vroegtijdig te signaleren, aan te geven wat tot de normale ontwikkeling behoort en de eigen kracht van kinderen/jeugdigen en gezinnen te versterken.

Alle kinderen in Nederland, ook zij die gezond zijn, hebben recht op zorg conform het Basispakket JGZ (0-18 jarigen). Gemeenten hebben op grond van de Wet publieke gezondheid de taak om te zorgen dat 0-18 jarigen woonachtig in hun gemeente deze zorg ook krijgen aangeboden. In die zin is de jeugdgezondheidszorg, als onderdeel van de publieke gezondheidszorg, met haar individuele als ook collectieve taken, te beschouwen als een basisvoorziening. Het Landelijk Professioneel Kader (LPK), sinds 1 januari 2016 van kracht, ondersteunt de JGZ-organisaties bij een meer flexibele uitvoering van het Basispakket JGZ. In 2022 is gewerkt aan het updaten van het LPK. Het kader past goed bij een JGZ die streeft naar een nog betere inbedding in het domein van de publieke gezondheidszorg. Tevens helpt het de JGZ om zich goed te kunnen positioneren in het (lokale) sociale domein. Centraal staat steeds daarbij een goede aansluiting op de behoeften en mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders. Waarbij de JGZ uitvoering geeft aan haar werkzaamheden binnen het bredere kader van de publieke gezondheidzorg. Binnen deze werkzaamheden staan ontzorgen, normaliseren en demedicaliseren centraal, maar ook vroegsignalering en adequaat doorverwijzen. Door focus aan te brengen en samen met ketenpartners, in het domein van de publieke gezondheidszorg, kan de JGZ écht het verschil maken in de aanpak van maatschappelijke uitdagingen

Onderdeel van de JGZ GGD is de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) met als belangrijkste doel het voorkomen van ziekten en epidemieën. De gemeenten zijn sinds 1-1-2019 formeel verantwoordelijk voor de uitvoering en financiering van de vaccinaties. Hoewel het RVP geen deel uitmaakt van het Basispakket JGZ behoort vaccineren wel tot de kernactiviteiten van de JGZ. Vastgelegd is namelijk dat de uitvoering van het RVP moet gebeuren door dezelfde organisatie die ook de JGZ uitvoert.

De **preventieve logopedie** heeft als belangrijke taak de vroegsignalering van spraak- en taalproblematiek en een juiste behandeling daarbij. Het niet of te laat herkennen van het probleem kan leiden tot leer- en gedragsproblemen en tot het ten onrechte uitstromen naar het speciaal basisonderwijs. Vroegsignalering en een juiste behandeling bespaart veel leed en veel geld aan zorg- en onderwijskosten. De JGZ heeft een belangrijke rol in het signaleren van taal (ontwikkelings-)stoornissen en -achterstanden.

Wat willen we bereiken?

Jeugdgezondheidszorg
Investeren om onze jeugd gezond, veilig en kansrijk op te laten groeien en zorg te dragen voor een gezonde nieuwe generatie blijft de komende jaren hard nodig om provinciale gezondheidsverschillen niet verder te laten oplopen t.o.v. het landelijke gemiddelde. Zo scoort de Groningse jeugd nog steeds slechter op leefstijl (roken, alcohol en overgewicht) dan gemiddeld.

Verbetering, vernieuwing en doorontwikkeling naar een duurzame en meer flexibele JGZ staat in 2023 nog meer centraal. Daarbij blijven we ernaar streven om alle kinderen/jeugdigen in beeld te houden, maar dat doen we samen met ouder(s) en ketenpartners en daardoor nog meer op maat. De rol van de JGZ-professional verandert ook bij dit proces, omdat ouder(s) en kind/jongere steeds meer zelf regie hebben over welke diensten ze van de JGZ willen ontvangen. De vorm, inhoud en het aantal contacten met de JGZ passen bij die behoefte van ouder(s) en kind/jongere. Daarnaast zal de JGZ blijven investeren in nog meer gebruikmaken van nieuwe communicatietechnologieën richting de ouder(s) en kind/jongere. De coronacrisis van 2020 en 2021 heeft bijgedragen aan een versnelde flexibilisering van de JGZ, waarbij veel aandacht is uitgegaan naar ondersteuning op maat en waarbij nog meer geëxperimenteerd is met digitale mogelijkheden om ouders en jeugdigen zo goed mogelijk te kunnen blijven ondersteunen. Dit brengt nieuwe kansen voor het nog meer flexibiliseren van de JGZ in 2023. Daarnaast zijn in 2021 alle JGZ medewerkers gestart met de vernieuwde werkwijze van de JGZ in het Primair Onderwijs. Door deze vernieuwde werkwijze wil de JGZ haar uitvoeringstaken binnen het Primair Onderwijs meer optimaliseren. In 2022 is de JGZ gestart met het verder door ontwikkelen en optimaliseren van haar uitvoeringsprocessen, niet alleen in het Primair Onderwijs, maar ook in de andere contactmomenten van de JGZ. In 2023 zal deze doorontwikkeling worden voortgezet. De JGZ haakt hierin aan bij de landelijke ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven, en de vertaling van deze landelijke ontwikkelingen en ambities naar provinciale en gemeentelijke doelen, beschreven in de Contouren van de Meerjarenagenda 2022-2025.

De aandacht voor de Jeugdgezondheidszorg heeft vanaf eind 2021 landelijk een boost gekregen met de “Toekomstagenda Publieke gezondheid Jeugd”; een gezamenlijke visie van Actiz Jeugd en GGD GHOR Nederland. Deze toekomstagenda is eind 2021 aangeboden aan VWS en onderbouwt de in 2021 ingediende claim van 300 miljoen euro voor de JGZ. De nieuwe bewindslieden van VWS zullen hierover naar verwachting medio 2022 een besluit nemen. In de Toekomstagenda staat beschreven hoe, met een structurele investering van in totaal 300 miljoen euro, de jeugdgezondheidszorg optimaal in kan spelen op haar maatschappelijke opdracht om iedereen in Nederland dezelfde kans voor een gezonde jeugd te bieden en de bestaande ongelijkheden terug te dringen. De JGZ van GGD Groningen wil met haar inzet bereiken dat ieder kind in Groningen gezond, veilig en kansrijk kan opgroeien en op deze manier zorg te dragen voor een gezonde nieuwe generatie.

De JGZ blijft zich, in aansluiting op de landelijke ontwikkelingen en ambities, actief inzetten voor de Eerste 1000 dagen. In december 2021 is de wijziging van de Wet publieke gezondheid door de Eerste Kamer aangenomen. Met de wijziging worden gemeenten verplicht om de JGZ een prenataal huisbezoek aan zwangeren en/of gezinnen in een kwetsbare situatie aan te bieden. De nieuwe inwerkingtreding van het wetsvoorstel wordt 1 juli 2022. Hiermee wordt de rol van de JGZ in de prenatale fase nog meer verankerd. Als GGD willen we een optimale bijdrage leveren bij het vroegtijdig, op het juiste moment, op de juiste plek, door de juiste professional het prenataal huisbezoek in te zetten. Ook is er landelijke politieke aandacht om het landelijke actieprogramma Kansrijke Start structureel in te bedden en uit te breiden van 1000 naar 1500 dagen in de te vormen lokale en regionale preventie-infrastructuur. GGD Groningen zal zich in 2023 dan ook blijven inzetten op een provinciale uitrol van een integrale domein-overstijgende eerste duizend dagen aanpak. Om samen met haar ketenpartners te werken aan de best mogelijke start van het leven voor ieder kind in Groningen en daarmee een optimale kans op een kansrijke gezonde en veilige toekomst.

Verder blijven we aandacht houden voor de JGZ Preventieagenda met de pijlers ouderschap, hechting, weerbaarheid en gezondheid. Door in te zetten op deze vier pijlers kunnen we grote maatschappelijke problemen als schoolverzuim, armoede en kindermishandeling te lijf gaan.

In 2022 is ingezet op meer aandacht voor het gezondheidsthema laaggeletterdheid, als onderdeel van de pijler gezondheid. In 2023 zal hierop voortgeborduurd worden. Preventie

van laaggeletterdheid is van belang, aangezien laaggeletterdheid van generatie op generatie wordt doorgegeven en verbonden is met diverse gezondheidsproblemen. Met onze inzet willen we een start maken op weg naar een ‘geletterde generatie’.

Ook is in 2022 ingezet op meer aandacht voor de mentale gezondheid van kinderen en jeugdigen en hun ouders. In 2023 zal de aandacht voor dit thema voortgezet worden. De afgelopen jaren zijn er signalen van een toenemende druk op het dagelijkse leven van onze jeugd door maatschappelijke problemen (prestatiedruk, sociale media, leefstijl, corona). Deze problemen hebben invloed op de mentale (en fysieke) gezondheid van de jeugd en hun opvoeders in onze provincie. In 2021 nam de Tweede Kamer het initiatief om te kijken of een Nationaal Preventieakkoord op het gebied van Mentale Gezondheid mogelijk is. Dat akkoord moet concrete acties opleveren om mentale gezondheid te bevorderen en psychische problemen te voorkomen. Naar verwachting zal in 2022 een besluit genomen worden over het opnemen van Mentale Gezondheid in het Nationaal Preventieakkoord. GGD Groningen wil met haar inzet werken aan een mentaal sterke jeugd. Waardoor jongeren zich mentaal weerbaar voelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Jeugdgezondheidszorg

Doorontwikkeling, Vernieuwing en verbetering

- **Doorontwikkeling JGZ**
  In 2022 is ingezet op het verder door ontwikkelen van de JGZ; waarbij landelijke, regionale en lokale aandacht en ontwikkelingen maar ook de eigen ambities leidraad zijn om de JGZ verder te professionaliseren en te innoveren. In 2023 wordt deze doorontwikkeling voortgezet.

- **JGZ Preventieagenda**
  In 2023 zal de aandacht voor de JGZ Preventieagenda worden voortgezet. Door de coronacrisis zijn bepaalde maatschappelijk problemen nog groter geworden, waardoor nog duidelijker wordt hoe belangrijk het is om deze problemen breed aan te pakken. Ook zal in 2023 bij kinderen aandacht besteed worden aan de preventie van laaggeletterdheid door taalstimulering, waarbij de inzet van VVE als belangrijke interventie gezien wordt. Daarnaast is de JGZ actief in het signaleren van laaggeletterdheid bij ouders en verzorgers en indien noodzakelijk zal de JGZ doorverwijzen naar lokale ketenpartners.

- **Online communicatie**
  De vernieuwde, meer gebruiksvriendelijke GroeiGidsApp kan ingezet en benut worden als ondersteuning van het werkproces en als interface met de (dienstverlening) van de JGZ-organisatie en de geboortezorg.

- **Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling**
  Vanaf 2019 zijn de JGZ-teams ondersteund door de Aandachtsfunctionaris bij het tijdig signaleren en handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling, zowel op inhoud (casuïstiek) als op proces (scholing). In 2023 wordt deze ondersteuning gecontinueerd.

Eerste 1000 dagen

- **Investering ketenaanpak geboortezorg**
  Er wordt verder geïnvesteerd in de ketenaanpak op het gebied van geboortezorg. De JGZ draagt bij aan de continuïteit van zorg door een goede aansluiting van verleende zorg door gynaecoloog, verloskundige, kraamzorg, sociaal domein en JGZ op elkaar. Een sluitende keten, waarbij de jeugdarts en de jeugdverpleegkundige ook vóór de geboorte hun expertise inbrengen bij zwangeren in een kwetsbare situatie. Vanaf 1 juli 2022 is het aanbieden van het prenataal huisbezoek aan zwangeren in een kwetsbare situatie door de JGZ een verplichte taak. GGD Groningen werkt al met het aanbieden van het prenataal huisbezoek en zal dit in 2023 continueren.

- **Nu Niet Zwanger (NNZ)**
  GGD Groningen is sinds 2021 coördinator van het programma 'Nu niet Zwanger'. GGD Groningen is voornemens om de coördinatie van dit programma in 2023 te continueren, passend bij het landelijk voornemen voor het nieuwe kabinet om het actieprogramma Kansrijke Start structureel te borgen. Het programma NNZ wordt uitgevoerd door de JGZ, als onderdeel van het programma Kansrijke Start. Dit programma ondersteunt kwetsbare (potentiële) ouders bij het nemen van de regie over hun kinderwens. De uitrol van NNZ zal in 2023 worden gecontinueerd in acht gemeenten: Groningen, Midden-Groningen, Veendam, Pekela, Westerwolde en Stadskanaal, Eemsdelta en Oldambt. Er wordt ingezet op een provinciale uitrol van NNZ in alle tien Groninger gemeenten. Als onderdeel van een integrale domein-overstijgende eerste duizend dagen aanpak.

- **Bijdrage aan Multidisciplinaire Onderwijsdag**
  De JGZ is een van de betrokken partijen in de Multidisciplinaire Onderwijsdag, georganiseerd door het consortium Zwangerschap en Geboorte Noord-Nederland. In 2023 is het streven om dit voort te zetten. Op deze manier draagt GGD Groningen bij aan de professionalisering van toekomstige beroepsprofessionals in de geboortezorg.

- **Ouderschap en Hechting**
  Niet alleen op het gebied van geboortezorg wordt verder geïnvesteerd, maar ook in de belangrijke periode daarna. Ook in 2023 zullen we zorgdragen voor een blijvende focus op de thema's ouderschap en hechting in de uitvoering van de JGZ; deze thema's zijn tevens pijlers van de JGZ Preventieagenda. In 2023 zal dit onder andere vorm krijgen door verder in te zetten op scholing van nog meer JGZ-verpleegkundigen en -artsen. Hiermee is in de afgelopen jaren een start gemaakt. Dit geeft JGZ-professionals meer handvatten om dit belangrijke thema in de uitvoering van hun reguliere werkzaamheden goed vorm te kunnen geven.

- **Stevig Ouderschap**
  De interventie Stevig Ouderschap is een effectief en landelijk programma, in beheer bij het NCJ. Binnen de interventie is veel aandacht voor twee pijlers van de JGZ-Preventieagenda: hechting en ouderschap. Het programma legt de nadruk op het versterken van de eigen kracht van het gezin en normaliseren. Door middel van Stevig Ouderschap krijgen kinderen uit gezinnen die wat meer ondersteuning nodig hebben, de kans om gezond en veilig op te groeien. Er wordt gestreefd naar continuering van Stevig Ouderschap in 2023 in de gemeenten Groningen, Oldambt, Stadskanaal, Het Hogeland, Pekela, Veendam, Westerwolde, Midden-Groningen en Westerkwartier, waarbij in de gemeenten Groningen,

Het Hogeland, Midden-Groningen en Westerkwartier naast Stevig Ouderschap ook 'Stevig Ouderschap-prenataal' (vóór de geboorte) aangeboden wordt. Ook is in 2022 de landelijke pilot "Stevig Ouderschap Groter" voortgezet in twee Groninger wijken, en in de gemeente Westerkwartier. De gemeente Midden-Groningen is in 2022 hiermee van start gegaan. Deze vorm van Stevig Ouderschap is gericht op de leeftijdscategorie na twee jaar, met een instroom tot zes jaar. Dit als aanvulling op het reguliere programma van Stevig Ouderschap. In 2022 zal aan de hand van de evaluatie van deze pilot gekeken worden naar verdere inbedding van "Stevig Ouderschap Groter". Afhankelijk van de uitkomsten van deze pilot, wil GGD Groningen deze unieke vorm van Stevig Ouderschap continueren in 2023.

- **VoorZorg**
  Voorzorg is een programma voor jonge vrouwen die zwanger zijn van hun eerste kind en te maken hebben met een opeenstapeling van problemen. Zij krijgen verpleegkundige ondersteuning van de JGZ bij hun zwangerschap en bij de verzorging en opvoeding van hun kind, totdat het kind twee jaar oud is. In 2022 is deze interventie gestart in de gemeente Groningen en voortgezet in Midden-Groningen. In 2023 wordt dit programma gecontinueerd en er wordt gestreefd naar uitbreiding.

- **Moeders Informeren Moeders (MIM)**
  Moeders Informeren Moeders (MIM) is een programma voor moeders met een eerste kind tussen 0 en 18 maanden. Getrainde vrijwilligers (ervaren moeders) bieden opvoedondersteuning, gezondheidsvoorlichting en een steuntje in de rug aan andere moeders. In maandelijkse huisbezoeken, groepsbijeenkomsten en online wisselen moeders ervaringen en informatie uit. MIM versterkt het zelfvertrouwen, de zelfredzaamheid en het sociale netwerk van moeders. MIM wordt in 2023 gecontinueerd in de gemeente Groningen.

De school als ketenpartner

- **Gezonde school; advisering collectieve aanpak**
  Op basis van informatie uit de individuele contactmomenten bezit de JGZ niet alleen de mogelijkheid om signalen te bundelen, maar ook te adviseren over een collectieve aanpak. Op deze wijze kan en wil de JGZ nog meer bijdragen aan het inzicht van de gemeente in de gezondheid van haar jeugd. Ook wil de JGZ het eigen aanbod hiermee nog verder afstemmen op de (veranderde) wensen en gewoontes van ouders en jeugdigen. Eén van de mogelijkheden om te adviseren over een collectieve aanpak, is volgens de aanpak van de Gezonde School. De rol van de JGZ hierin, zal worden gecontinueerd in 2023. Binnen deze collectieve aanpak zal ook de aandacht voor mentale gezondheid/weerbaarheid een belangrijke plek krijgen.

- **Jij en je Gezondheid (JeJG) in het Primair Onderwijs**
  In 2023 is de werkwijze JeJG ingebed in het reguliere uitvoeringsproces van de JGZ in het contactmoment voor vijfjarigen. Daarnaast wordt in 2022 geïnventariseerd of JeJG ook ingezet kan worden als regulier contactmoment in het contactmoment voor 11 jarigen, ook afhankelijk van de beschikbaarheid van de vragenlijst JeJG voor deze doelgroep. Eventuele implementatie van dit vernieuwde uitvoeringsproces van de JGZ zal in 2023 plaatsvinden.

- **Consultatieteam Pesten en Plezier op School**

  In 2023 wordt het Consultatie Team Pesten (CTP) gecontinueerd in de gemeenten Groningen, Westerwolde en Oldambt. De interventie Plezier op School wordt in 2023 uitgevoerd in de gemeenten Groningen, Westerwolde en Eemsdelta.

Rijksvaccinatieprogramma

- **Ontwikkelingen**
  Het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) is continu in ontwikkeling. GGD Groningen blijft deze ontwikkelingen nauw volgen. Vanaf begin 2022 wordt de HPV-vaccinatie aan zowel meisjes als jongens aangeboden in het jaar waarin zij 10 worden. In 2022 en 2023 krijgen jongeren ook in het jaar waarin zij 13 worden de HPV-vaccinatie aangeboden. Daarnaast wordt in 2022 en 2023 de inhaalcampagne voor jongens en meisjes.
  De gezondheidsraad heeft geadviseerd om vaccinatie tegen het ROTA virus universeel in te voeren met de kanttekening dat de prijs van de vaccinatie omlaag moet om het programma kosteneffectief te laten zijn. Het is nu aan het kabinet om te besluiten of ze het advies van de gezondheidsraad opvolgen.

- **Verhogen vaccinatiegraad**
  De landelijke Vaccinatie Alliantie blijft inzetten op het verhogen van de vaccinatiegraad. Dit wordt gedaan op verschillende actiepunten, waaronder het inzetten op kennisvergroting van professionals en het tegengaan van desinformatie. GGD Groningen zal ook in 2023 op basis van deze landelijke inzet, aandacht houden voor het verhogen van de vaccinatiegraad in onze eigen regio.

- **Monitoring**
  GGD Groningen onderhoudt contact met de gemeenten om de vaccinatiegraad te monitoren en hier eventueel actie op te ondernemen.

Wat kost het?

			Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Deelprogramma	**baten of l**	**Programma- onderdeel**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Gezondheid gezond en veilig opgroeien	lasten	**Totaal uitgaven**	18.069	18.706	19.199	19.679	20.171
Gezondheid gezond en veilig opgroeien	baten	**Totaal inkomsten**	-18.069	-18.706	-19.199	-19.679	-20.171
		Saldo voor mutatie in reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Gezondheid: Gezondheid beschermen en bevorderen

Het deelprogramma Gezondheidsbescherming van GGD Groningen omvat meerdere producten op het gebied van het beschermen en bevorderen van gezondheid.
De GGD houdt zich bezig met tal van activiteiten op het gebied van gezondheidsbescherming, gezondheidsbevordering en veiligheid. Burgers beschermen als er risico's zijn voor **infectieziekten** is een wettelijke taak van de GGD. Vanaf begin 2020 heeft deze taak door het beteugelen van de coronapandemie heel veel inzet en flexibiliteit van de GGD gevraagd en we houden er rekening mee dat onze samenleving in de toekomst vaker dan in de afgelopen decennia met nieuwe infectieziekten te maken zal krijgen. Het Rijk heeft in 2022 een plan gemaakt om voldoende voorbereid te zijn op toekomstige pandemieën, waarin ook de GGD een rol speelt in deze zogenaamde pandemische paraatheid. We zijn scherp op het in beeld brengen en voorkomen van besmettelijke ziekten door surveillance, testen en vaccinatiecampagnes. Specifiek ook met het afnemen van SOA-testen tijdens het spreekuur **seksuele gezondheid** en de **screening op tuberculose**.

Ook adviseren we (zorg)instellingen over hun hygiënebeleid, dat met COVID-19 meer onder aandacht is gekomen. Naast **advies over gezond reizen**, geeft GGD Groningen ook de benodigde vaccinaties. Daarnaast verzorgt de GGD desgewenst vaccinaties aan bedrijven en (onderwijs)instellingen.

GGD Groningen heeft tevens een centrale rol in het bewaken, beschermen en bevorderen van de **gezondheid** van **asielzoekers** en **vergunninghouders** in de regio.

De **forensische geneeskunde** verzorgt de lijkschouw voor de gemeenten en voert de medische arrestantenzorg en sporenonderzoek bij verdachten of slachtoffers uit. Deze laatste twee op basis van een contract met politie en justitie. De forensisch artsen van de GGD beoordelen ook personen met verward gedrag of psychische zorgbehoefte, op verzoek van politie op de politiebureaus.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) is een vangnettaak van GGD Groningen en richt zich op zorgwekkende zorgmijders en personen met verward gedrag. Het gaat hierbij vaak om zeer complexe problematiek, waarbij bijvoorbeeld sprake is van overlast, vervuiling, verslaving, verwaarlozing en/of ernstige psychische problematiek. OGGz bevordert dat ook deze mensen de hulp en zorg krijgen die ze nodig hebben. Ook coördineren we voor een aantal gemeenten de lokale OGGz-netwerken en zorgen we voor afstemming met de ketenpartners. Het Verkennend Onderzoek voor gemeenten in het kader van de Wet Verplichte GGZ, van kracht op 1 januari 2020, wordt in een aantal gemeenten door OGGz-medewerkers uitgevoerd.

Medische Milieukunde richt zich op de invloed van het milieu op de gezondheid van bevolkingsgroepen. We geven adviezen over onder andere gevaarlijke stoffen, straling, geluid en geur in het binnen- en buitenmilieu, met een gezonde en veilige leefomgeving als oogmerk. We merken dat door de vele maatschappelijke opgaven de schaarse ruimte steeds meer onder druk komt te staan en dat de waardering voor een gezonde en veilige leefomgeving meer in beeld komt. We zetten ons in voor een gezonde en veilige fysieke leefomgeving door te adviseren op visies, plannen en vergunningverlening vanuit de Omgevingswet, de energietransitie, klimaatadaptatie en andere plannen.

De GGD is ook een **crisisdienst** en kent daarom een aantal functies die 7 dagen per week 24 uur bereikbaar zijn (infectieziektebestrijding, gezondheidskundig adviseur gevaarlijke stoffen en forensische geneeskunde). Daarnaast wordt nauw samengewerkt met de GHOR. De GGD heeft een overkoepelend Integraal Crisisplan met onderliggende plannen.

Wat willen we bereiken?

Infectieziektebestrijding
Het team Infectieziektebestrijding is met de artsen, sociaal-verpleegkundigen, deskundigen infectiepreventie, de Regionaal Arts-Consulent (RAC), de Regionaal Epidemiologisch Consulent (REC) in samenwerking met het RIVM actief in het voorkomen, het beschermen en bestrijden van (uitbraken van) infectieziekten. Het team Infectieziektebestrijding moet goed toegerust zijn om aan de blijvende behoefte aan laagdrempelige advisering over infectieziektepreventie aan diverse doelgroepen te voldoen. Vanuit de Coronapandemie wordt gewerkt met een flexibele unit die snel kan opschalen om invulling te gegeven aan de vereiste pandemische paraatheid.

Antibioticaresistentie
Steeds meer soorten bacteriën worden ongevoelig voor antibiotica (antibioticaresistentie, ABR). Hierdoor zijn in de toekomst infecties minder goed te behandelen. Bacteriën houden zich niet aan landsgrenzen, daarom zijn zowel internationaal als nationaal maatregelen nodig. Om dit te realiseren wordt door het team Infectieziektebestrijding prioriteit gegeven aan een gezamenlijke aanpak van antibioticaresistentie. Met de noordelijke GGD'en, ziekenhuizen, microbiologen, huisartsen en verzorgings- en verpleeghuizen is het ABR Zorgnetwerk Noord-Nederland opgericht, met als doel om meer samenhang te krijgen bij de preventie van antibioticaresistentie. Het netwerk werkt met een actueel regionaal risicoprofiel, stelt speerpunten vast, wisselt kennis en informatie uit, helpt elkaar onderling, adviseert bij bestrijdingsmaatregelen, past veelbelovende interventies toe en organiseert activiteiten. Bij het regionale ABR-informatiepunt kunnen burgers en professionals terecht met vragen over antibioticaresistentie. Het in 2016 gestarte programma Antibioticaresistentie loopt tot 2023.

Tuberculosebestrijding
We blijven werken aan een toekomstbestendige TBC-bestrijding omdat het aantal TBC-gevallen afneemt, maar de complexiteit van de gevallen toeneemt. GGD Groningen doet dit samen met de teams van Drenthe en Fryslân en werkt daarnaast samen met het UMCG Beatrixoord en met 8 GGD'en in het Regionaal Expertise Centrum Noord-Oost (REC). De meeste cliënten zijn asielzoekers, gedetineerden, immigranten en buitenlandse studenten.

Seksuele gezondheid
Seksuele gezondheid volgt de hoofdlijn van het Nationaal Actieplan soa, hiv en seksuele gezondheid (2017 – 2022), waarin een integrale aanpak met een positieve benadering van seksualiteit centraal staat. In het activiteiten- en beleidsplan Sense Noord-Nederland en de vijfjaren doorkijk voor Sense Noord-Nederland 2017-2022 zijn concrete uitwerkingen opgenomen. De thema's zijn soa- en hiv-bestrijding, seksuele gezondheid, seksuele vorming, voorkomen van ongewenste zwangerschap, tegengaan van seksueel geweld met specifieke aandacht voor kwetsbare groepen. Op basis van de uitkomsten van de pilot rondom de verstrekking van Prep, een pil die een hiv-infectie kan voorkomen aan mensen die een verhoogd risico lopen op hiv-besmetting, zal eind 2021 landelijk duidelijkheid komen over de voortgang.

Reizigersadvisering
In de periode voor de coronapandemie kregen meer dan 15.000 cliënten jaarlijks advies, vaccinaties en/of medicatie voordat ze op reis gaan. Vervolgens zagen we in 2020 en 2021 een terugval van zo'n 90%. Het reizen zal vermoedelijk niet op korte termijn hetzelfde niveau bereiken dan voorgaande jaren, maar we blijven acteren op de vraag en de ontwikkelingen.

Samen met IZB willen we meer inzetten op vaccineren op maat, waarbij we het aanbod van vaccinaties willen uitbreiden richting diverse doelgroepen, zoals bedrijven, medewerkers en studenten in opleiding die een risico lopen.

Forensische geneeskunde
In 2022 willen we de dienstverlening voor forensisch geneeskundige taken op de bestaande manier voortzetten. Dit houdt in dat er een 24/7 beschikbaarheid en inzetbaarheid geleverd wordt voor forensisch medisch onderzoek, Forensisch Medische Expertise bij Kinderen en Kwetsbaren (FMEKK), lijkschouw en medische arrestantenzorg. Om de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening te borgen wordt toenemend samengewerkt tussen de teams forensische geneeskunde van de drie noordelijke provincies. We blijven inzetten op het werven van nieuwe forensisch artsen om de uitstroom van (bijna) gepensioneerde artsen op te vangen.

Openbare geestelijke gezondheidszorg
De GGD is een expertisecentrum op het gebied van de OGGz. De coronapandemie leert dat meer aandacht en afstemming voor het psychisch welbevinden van inwoners belangrijk is. Het team OGGz kan hieraan een bijdrage leveren. We blijven ons inzetten op het positioneren van de OGGz en werken aan het uitbreiden van het expertisecentrum en het aanbieden van scholingen. Uiteraard blijft het relatiebeheer met gemeenten en ketenpartners belangrijk. De nauwe contacten met gemeenten vergemakkelijken het uitwisselen van informatie over onder andere landelijke ontwikkelingen en de aansluiting bij vragen van gemeenten. Met ketenpartners werken we samen aan een goed vangnet voor kwetsbare inwoners, waarin iedereen een duidelijke positie en toegevoegde waarde heeft.

Medische Milieukunde
MMK heeft de expertise om gemeenten in een vroegtijdig stadium te kunnen adviseren in ontwikkelingen rondom de fysieke leefomgeving, ter voorkoming van gezondheidsproblemen. Van dit team zal meer gevraagd worden, wanneer naar de grote maatschappelijke opgaven gekeken wordt, zoals de inwerkingtreding van de Omgevingswet, de woningbouwopgave, de versnelling in planvorming en uitvoering van de energietransitie en klimaatadaptatie. Vanwege genoemde nieuwe ontwikkelingen en de importantie van participatie in diverse processen, zijn inwoners ook actiever in het raadplegen van de GGD over gezondheidseffecten van fysieke ingrepen in de leefomgeving. Daarom zorgt MMK ervoor dat zij via e-mail, sociale media, telefonisch, en de website hierover informatie kunnen vinden. Door nieuwe ontwikkelingen in de leefomgeving en mogelijke gevolgen voor de gezondheid dragen we desgewenst bij aan wetenschappelijk onderzoek. Daarnaast zijn meerdere MMK medewerkers werkzaam als Gezondheidskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen (GAGS). Omdat in 2023 meerdere medewerkers de tweejarige opleiding tot GAGS hebben afgerond, hebben we dan onze piketfunctie in Noord-Nederland weer op orde. Ook willen we de bekendheid van de GAGS vergroten.

Omgevingswet
In de Omgevingswet, die naar verwachting in 1 januari 2023 in werking treedt, staat het realiseren van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving centraal. Gemeenten brengen hun organisatie in gereedheid en werken samen met partners aan een omgevingsvisie, omgevingsplannen en omgevingsverordening. Ook moeten de opgaven en ambities vanuit de klimaat- en energietransitie meegenomen worden. Deze hebben ook invloed op de leefomgeving, zowel in ruimtelijke zin als wat betreft milieu, gezondheid en veiligheid. Omdat gezondheid vanaf het begin moet worden meegenomen in deze opgaven, geeft de GGD een integraal advies om een zo gezond mogelijke leefomgeving te realiseren.

GGD als crisisdienst
In de tweede helft van 2022 hebben we het overkoepelend Integraal Crisisplan met onderliggende plannen, waaronder het plan Crisisteam GGD, het Crisiscommunicatieplan, het Continuïteitsplan, het GGD Rampen Opvangplan (GROP) en de vier deelplannen (IZB, MMK, Gezondheidsonderzoek bij Rampen en Psychosociale Hulpverlening), het Bedrijfsnoodplan en het Nafaseplan, op orde. Daarbij is elke medewerker geïnformeerd over zijn/haar rol binnen de crisisbeheersing. Daarnaast participeren diverse medewerkers voor hun taken in de crisisorganisatie actief in de uitvoering van het opgestelde programma Opleiding, Training en Oefening (OTO). Dat betekent dat de GGD als crisisdienst over een stevig fundament beschikt in 2023.

De GGD heeft in 2022 een integraal protocol opgesteld voor een gecoördineerde psychosociale hulpverlening bij incidenten voor de regio Groningen (PSHi). Het protocol is gericht op het minimaliseren van de psychosociale impact die een ingrijpende gebeurtenis op de maatschappij, getroffenen en betrokkenen kan hebben. De bestuurlijke verantwoordelijkheid, inclusief de besluitvorming rondom de inwerkingtreding van het protocol en een coördinatieteam PSHi, ligt bij het gemeentebestuur. Afhankelijk van het bestuurlijke draagvlak zal 2023 mogelijk het eerste volledige jaar zijn dat we met dit protocol in de regio gaan werken.

We gaan er van uit dat er in 2023 voor de crisisorganisatie van de GGD, ten behoeve van COVID-19 besmettingen, in ieder geval nog een status van waakzaamheid zal gelden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Infectieziektebestrijding
Met de Coronapandemie is de aandacht voor infectieziektebestrijding in één klap hoog op de agenda komen te staan en heeft de noodzaak aangetoond van een adequate formatie (ook bij uitval van personeel als gevolg van snel verspreide besmettingen). Ook de weerslag van infectieziekten op diverse sectoren (zoals onderwijs, kinderopvang, werklocaties en leefomgeving) leidt tot vele vragen om advies van de GGD. Door voortdurend de ontwikkelingen en signalen op het gebied van infectieziektebestrijding bij te houden zijn we hierop voorbereid. Dat geldt ook voor het optreden van mogelijke zoönosen, zoals vogelgriep.

Ook zetten we ons, samen met Jeugdgezondheidszorg, in voor het bereiken van een hogere vaccinatiegraad. Verder zal het concept ‘vaccinaties op maat’ verder uitgewerkt worden, omdat de vraag naar vaccinaties buiten het Rijksvaccinatieprogramma om toeneemt. Het betreft dan bijvoorbeeld Meningokokken B vaccinaties (tegen hersenvliesontsteking), maar ook de mogelijkheid voor volwassenen die niet eerder via het Rijksvaccinatieprogramma zijn gevaccineerd, om deze vaccinaties alsnog te halen.

Antibioticaresistentie
De GGD levert in het ABR Zorgnetwerk Noord-Nederland een bijdrage aan de landelijke doelen voor de komende jaren; bevorderen van het juiste gebruik van antibiotica, ter voorkoming van het ontstaan van resistente micro-organismen, het voorkomen van verspreiding van BRMO (Bijzonder Resistente Micro-Organismen) tussen patiënten in en buiten zorginstellingen, een afname van uitbraken in zorginstellingen, door middel van adequate surveillance en goede infectiepreventie.

Een van de geleerde lessen van de eerste COVID-golf in de verpleeghuizen is dat de basis(veiligheid) op orde moet zijn in alle verpleeghuizen. GGD en GHOR adviseren bij het aanpassen van crisisplannen (of draaiboeken) en het vergroten van de kennis en vaardigheden van zorgverleners met betrekking tot hygiëne en infectiepreventie.

Tuberculosebestrijding
Het team TBC heeft nadere afspraken gemaakt in de samenwerking Noord-Nederland om de medewerkers zo efficiënt mogelijk in te zetten. Ook zijn er vervolgafspraken gemaakt in Noord-Oost Nederland binnen het Regionaal Expertise Centrum (REC). Naar verwachting zullen asielzoekers de grootste doelgroep van de TBC-bestrijding zijn, waarvoor COA de dienstverlening bekostigt.

Seksuele gezondheid
Behalve het houden van spreekuren geven we voorlichting aan en organiseren we in het bijzonder activiteiten voor jongeren, LHBT'ers, migranten en 'mannen die seks hebben met mannen'. Ook wordt samengewerkt met de afdelingen Jeugdgezondheidszorg en Gezondheidsbevordering om op verschillende wijzen seksuele gezondheid en weerbaarheid vroegtijdig te agenderen. Mogelijk dat er na de inwerkingtreding van de Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche meer advies of inzet gevraagd wordt van het team Seksuele Gezondheid en van het team Toezicht en Advies richting gemeenten.

Reizigersadvisering
Met de digitale aanmeldingen willen we dit jaar ook weer onze cliënten bereiken, die advies, vaccinaties en/of medicatie krijgen voordat ze op reis gaan. Hieronder zitten ook medewerkers van bedrijven en studenten in opleiding die risico lopen op een infectieziekte. Mede omdat het reizen waarschijnlijk nog niet op het niveau is van voor de coronapandemie zetten we meer in op het uitbreiden van onze klantenkring met bedrijven, scholen, opleidingen en instellingen. Daarnaast richten we ons met het team Infectieziektebestrijding meer op vaccinaties op maat.

Forensische geneeskunde
Met de Friese en Drentse collega's wordt gewerkt volgens de samenwerkingsafspraken op het gebied van forensische geneeskunde. Vooralsnog gaan we er van uit dat deze samenwerking ook gericht is op de medische arrestantenzorg (waarvan de aanbesteding voorlopig is uitgesteld). Het bovenregionaal netwerk voor FMEKK is verder uitgebouwd en een selecte groep forensisch artsen is nageschoold op deze specifieke expertise. GGD Groningen biedt in samenwerking met GGD Fryslân en GGD Drenthe opleidingsplaatsen voor forensische geneeskunde aan. Het team Forensische Geneeskunde investeert in onderwijs om met een actieve bijdrage aan de geneeskunde-opleiding jonge artsen te interesseren voor het vak.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
Hulp bieden aan personen met (overlast veroorzakend) verward gedrag en complexe problematiek vraagt om een goede ketensamenwerking. Wat betreft de taken vangnet en advies voeren we activiteiten uit zoals die zijn opgenomen in de Centrumgemeente-regeling. In 2022 doen we meer ervaring op met het Verkennend Onderzoek Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) dat we voor een aantal gemeenten in onze regio uitvoeren. Met gemeenten en ketenpartners onderhouden we goede contacten.

Als GGD blijven we een actieve bijdrage leveren om tot een sluitende aanpak voor personen met (overlast veroorzakend) verward gedrag en complexe problematiek te komen door onder andere met onze OGGz en onze forensisch artsen op verzoek van Zorg- en Veiligheidshuis Groningen te participeren in het Zorg- en Veiligheidsteam. De OGGz van de GGD organiseert twee keer per jaar het Kennisnetwerk OGGz voor alle medewerkers in de provincie Groningen die met OGGz problematiek te maken hebben.

Medische Milieukunde
Omdat het team MMK door gemeenten, ketenpartners en inwoners steeds vaker in een vroegtijdig stadium geconsulteerd wordt over gezondheidseffecten van fysieke ingrepen in de leefomgeving zijn we samen met de collega's in Noord-Nederland goed voorbereid om gericht te adviseren. Bij een toenemend aantal maatschappelijke opgaven zal het gezondheidsaspect moeten worden meegenomen. Denk maar aan de grote maatschappelijke opgaven op het gebied van klimaat, energie, mobiliteit, grondstoffengebruik, woningbouw, biodiversiteit, voedselproductie en aanpassingen als gevolg van corona. Het team MMK houdt actief de ontwikkelingen en kennis bij om haar adviserende rol zo goed mogelijk te vervullen en participeert daarnaast in wetenschappelijk onderzoek in onze regio. We willen de bekendheid van de GAGS vergroten door onze positie in het netwerk met crisispartners (Veiligheidsregio, Brandweer, ziekenhuizen etc.) te versterken.

Omgevingswet
Als GGD ondersteunen we gemeenten bij de taken die voortvloeien uit de Omgevingswet, de klimaatadaptatie en energietransitie. Taken die hoog op de urgentieladders van gemeenten staan en waarvan in het bijzonder rekening gehouden moet worden met mogelijke effecten op veiligheid en gezondheid. Omdat de Omgevingswet in 2023 naar verwachting van kracht wordt zal de vraag naar advies en ondersteuning verder toenemen. Ten behoeve van deze ondersteuning werken we o.a. samen in het Regionaal Platform Omgevingswet en de hieraan verbonden werkgroepen met gemeenten, Veiligheidsregio, Omgevingsdienst, provincie, waterschappen en Rijkswaterstaat. Om gemeenten optimaal te kunnen adviseren in het vergunningtraject, nemen we deel aan Omgevingstafels, waarin de complexere aanvragen integraal besproken worden. Naast de advisering in het kader van de Omgevingswet, benutten we ons netwerk in het fysieke domein, om ook bij andere ruimtelijke vraagstukken te adviseren over hoe gezondheidsbescherming en -bevordering meegenomen kan worden. Vanuit de GAGS willen we aansluiten bij het thema omgevingsveiligheid.

GGD als crisisdienst
Zoals gemeld hebben we in 2022 de laatste puntjes op de i gezet in het Integraal Crisisplan en de daaronder liggende plannen. Omdat een crisisdienst een parate organisatie is, zorgen we dat de personele bezetting op orde is. Uiteraard worden deze mensen niet alleen geschoold en getraind voor hun taken, maar wordt er ook met casussen geoefend. Alles volgens het plan Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO), waarbij het accent in 2023 ligt op onderdelen van het GGD Rampen Opvangplan, het BHV-plan en het Continuïteitsplan.

Ervan uitgaande dat het PSHi-protocol in 2022 vastgesteld wordt, zal in 2023 met een aantal partners beoefend worden.

Wat kost het?

			Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Deelprogramma	**baten of l**	**Programma- onderdeel**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Gezondheid beschermen en bevorderen	lasten	**Totaal uitgaven**	9.616	9.882	10.071	10.323	10.581
Gezondheid beschermen en bevorderen	baten	**Totaal inkomsten**	-9.616	-9.882	-10.071	-10.323	-10.581
		Saldo voor mutatie in reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Gezondheid: Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden

Het deelprogramma Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden omvat de producten epidemiologie, gezondheidsbevordering en advisering publieke gezondheid.

GGD Groningen ondersteunt gemeenten bij het maken van **integraal lokaal beleid** over gezondheid en een gezonde leefomgeving. De GGD helpt ook bij de implementatie. Het gedachtengoed van positieve gezondheid staat hierbij centraal. De insteek is om de mogelijkheden, veerkracht en eigen regie van mensen te versterken. De GGD verricht eigen **epidemiologisch onderzoek** en **monitoring** van kengetallen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van beschikbare relevante (landelijke) data en kennis om **advies op maat** te geven.

Wat willen we bereiken?

Algemeen
GGD en gemeenten geven een steeds bredere invulling aan publieke gezondheid. Gezondheid krijgt steeds meer een plaats binnen verschillende gemeentelijke beleidsplannen (o.a. sociaal domein, omgevingsvisie). Dit sluit aan bij de brede kijk op gezondheid, waarbij gezondheid meer is dan de “afwezigheid van ziekte” en in relatie wordt gezien met sociale factoren en omgevingsfactoren. Door het bevorderen van gezond gedrag, gezonde leefomgeving en in te zetten op preventie blijven mensen langer gezond en kunnen ze langer maatschappelijk participeren. Deze integrale aanpak vraagt duidelijk omschreven doelen en dwarsverbindingen met andere beleidsdomeinen zoals jeugd, armoede, economische zaken, veiligheid, sport en onderwijs. GGD Groningen voorziet gemeenten van regionale en lokale gezondheidsdata, adviseert bij het maken en bijstellen van domein-verbindend beleid en ondersteunt bij de implementatie daarvan. Deze taak vervullen wij vanuit een onafhankelijke positie, met oog voor het belang van de publieke gezondheid, onze opdrachtgevers en derden.

Monitoring
Er zijn vanuit ZonMw middelen beschikbaar gesteld om een integrale brede monitor naar de fysieke en psychische gezondheidseffecten van COVID-19 uit te voeren. De belangrijkste doelstelling is het bieden van een goede informatiebasis over de fysieke en mentale gezondheidseffecten van de COVID-19 crisis om lokale, regionale bestuurders én VWS te kunnen adviseren én ondersteunen bij respectievelijk beleidsvorming en het aanreiken van handelingsperspectieven. Om die reden wordt in 2022 extra onderzoek gedaan. Voor het eerst gaan we de gezondheidsmonitor bij jongvolwassenen (16-24 jaar) voorbereiden en afnemen. Ook doen we in het najaar van 2022 een extra meting onder volwassenen (19 jaar en ouder) en ouderen (65+), de Gezondheidsmonitor Volwassenen & Ouderen. De regionale resultaten van deze onderzoeken worden gedeeld met de Groninger gemeenten en komen op de dataportal te staan, die we actueel houden en blijven doorontwikkelen.

Advisering op gemeentelijk beleid en uitvoeringsprogramma’s door te anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en vragen bij gemeenten
We zien dat het gezondheidsbeeld in onze regio leidt tot grote gemeentelijke opgaven op het gebied van preventie, zorg en ondersteuning. De publieke gezondheidszorg moet daarbij verbonden zijn met de opgaven in het brede sociale én fysieke domein (Health in all Policies, HIAP). Alle Groninger gemeenten besteden hier aandacht aan in hun Lokaal Gezondheidsbeleid (LGB). Alle gemeenten in onze regio werken momenteel met Lokale Preventie Akkoorden (LPA) en Sportakkoorden, al dan niet als uitvoeringsprogramma van het integraal Lokaal Gezondheidsbeleid. Ook is er in toenemende mate aandacht voor mentale gezondheid en gezondheid in het fysieke domein (denk aan de

omgevingsvisie, het groenbeleid, beleid over klimaatadaptatie en het lokaal voedselbeleid). De opgaven kunnen per gemeente verschillen.

Om gezondheid te bevorderen wordt GGD Groningen om advies gevraagd en ondersteuning door gemeenten en partners ten aanzien van beleid en bijbehorende uitvoeringsprogramma's. GGD Groningen sluit aan bij de ontwikkelingen en vraagstukken die landelijk, regionaal en binnen de gemeenten spelen. De ontwikkelingen die we in 2023 zien omvatten een brede aanpak van sociaaleconomische gezondheidsverschillen, toenemende inzet op leefstijlthema's (alcoholgebruik, roken, overgewicht en beweging) in combinatie met onderliggende problematiek (armoede, leefomgeving, mentale gezondheid, lage sociaaleconomische status, laaggeletterdheid, aardbevingen). Daarnaast spelen er vraagstukken omtrent de vergrijzende bevolking, de gevolgen van de coronacrisis, de Omgevingswet, en de ontwikkelingen naar gebieds- en wijkgericht werken. Met verschillende partners zoals kennis- en zorg instellingen, zorgverzekeraars, bedrijfsleven, veldpartijen wordt samengewerkt. Hierdoor versterken we de preventie infrastructuur in onze regio. Als GGD streven we ernaar om voor de gemeenten een betrouwbare, onafhankelijke en 'nabije' adviseur op het gebied van de publieke gezondheid te zijn. We participeren als GGD actief in het Preventie Overleg Groningen.

Aardbevingen en gezondheid
Aardbevingsschade heeft een negatief effect op de gezondheid en het welbevinden van de getroffen Groningers. GGD Groningen zet zich in samen met de aardbevingsgemeenten voor een integrale aanpak ten behoeve van behoud van veerkracht onder inwoners en professionals en participeert in beleid en onderzoek naar de gevolgen van aardbevingen op de volksgezondheid (Gronings Perspectief, Leefbaar en Kansrijk Groningen). In 2021 en 2022 heeft de ondersteuning aan professionals vorm gekregen in een training en cursus aanbod via de Aardbevingsacademie. Zie www.aardbevingsacademie.nl. De feedback van deelnemers is positief. Echter het aantal deelnemers blijft achter bij de verwachting. We constateren dat de investeringen niet in balans zijn met het resultaat. Mogelijk dat de Covid 19 pandemie of de hoge werkdruk hieraan ten grondslag ligt. Op basis van de behaalde resultaten in 2022 beoordelen we of en zo ja, op welke wijze de activiteiten worden voortgezet.

Wat gaan we daarvoor doen?

Advisering

- GGD Groningen adviseert gemeenten over domeinverbindend gezondheidsbeleid en hoe gezondheid meegenomen en bevorderd kan worden in andere beleidsdomeinen, bijvoorbeeld vanuit de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024, het Nationaal Preventieakkoord en in het kader van de Omgevingswet. Op deze manier wordt publieke gezondheid met andere domeinen binnen de gemeenten verbonden.
- Op basis van data en kennis wordt samen met de gemeente(n) bepaald welke thema's prioritair zijn. De adviseurs Publieke Gezondheid sluiten aan bij de speerpunten van de betreffende gemeente. Hierbij adviseren zij domeinoverstijgend en stimuleren zij intersectorale samenwerking.
- GGD Groningen werkt nauw samen met gemeenten en partners (o.a. Hanze, RUG, UMCG, Aletta Jacobs School of Public Health, provincie, veldpartijen) om landelijk beleid naar de regio Groningen te vertalen. In 2023 blijven wij een belangrijke partner die vanuit haar deskundigheid input levert en een verbindende rol vervult.

- De GGD is partner in het lectoraat Healthy Ageing publieke gezondheid/ouderen (met aandacht voor monitoren kwetsbare ouderen) en de Aletta Jacobs School of Public Health.
- GGD Groningen participeert actief in relevante landelijke werkgroepen (GGD GHOR NL, RIVM, VWS) en regionale netwerken (o.a. POG, C4 Youth, GO!NN Regionaal Platform Omgevingswet).
- In het relatieonderhoud met de gemeenten ambiëren we een nabije en snel reagerende organisatie te zijn. Expertise op het gebied van de publieke gezondheid moet snel ontsloten kunnen worden door een heldere communicatiestructuur.
- GGD Groningen werkt samen met de aardbevingsgemeenten om sociaal-emotionele ondersteuning aan inwoners en professionals verder te ontwikkelen, het aanbod van de aardbevingsacademie uit te breiden en meer doelgroepgericht aan te bieden en de resultaten te monitoren. Daarnaast blijven we actief betrokken bij Groningen Perspectief en Leefbaar en kansrijk Groningen.

Monitoring

- Er zijn vanuit ZonMw middelen beschikbaar gesteld om een integrale brede monitor naar de fysieke en psychische gezondheidseffecten van COVID-19 uit te voeren. De belangrijkste doelstelling is het bieden van een goede informatiebasis over de fysieke en mentale gezondheidseffecten van de COVID-19 crisis om lokale, regionale bestuurders én VWS te kunnen adviseren én ondersteunen bij respectievelijk beleidsvorming en het aanreiken van handelingsperspectieven. Om die reden wordt in 2023 een extra onderzoek uitgevoerd.
- Voor het eerst gaan we de OGGZ-gezondheidsmonitor voorbereiden en afnemen. Hiervoor wordt landelijk een nieuwe monitor ontwikkeld.
- In het najaar van 2023 wordt een reguliere meting uitgevoerd onder jongeren in klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs: de Gezondheidsmonitor Jeugd. De resultaten worden in 2024 verwacht. De regionale resultaten van deze onderzoeken worden gedeeld met de Groninger gemeenten en komen op de dataportal te staan, die we actueel houden en blijven doorontwikkelen.
- Gezondheidsmonitor Volwassenen & Ouderen: in het najaar van 2022 wordt er een extra meting uitgevoerd onder volwassenen en ouderen. Dit betreft een extra onderzoek/meting onder volwassenen (19 jaar en ouder) en ouderen (65+). Voor elke gemeente wordt de data voorzien van duiding en advisering.
- In 2020 heeft GGD Groningen een ‘light’ monitor ingericht om de inzet van de middelen ten aanzien van aardbevingscoaches in het aardbevingsgebied na twee jaar te kunnen evalueren. In januari 2022 is een jaarrapportage over 2021 opgesteld. De ‘light’ monitor is in 2021 enigszins uitgebreid en de registratie van activiteiten van de aardbevingscoaches in Groningen wordt in 2022 gecontinueerd.

Gezondheidsbevordering

- Er wordt verder ingezet op een integrale aanpak van interventies en programma’s, waardoor er een effectieve en duurzame verandering volgt en de samenwerkingsketen versterkt wordt. Daarbij zullen we voortdurend aansluiten op bestaande structuren, programma’s en campagnes, zoals Kansrijke start, Regionaal Netwerk Rookvrij Opgroeien Groningen, Jong Leren Eten, Gezonde School, (Groninger) JOGG, Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) (voorheen IJslands preventiemodel), Ik pas, Nix-18.
- GGD Groningen geeft uitvoering aan de speerpunten die door gemeente als prioritair worden aangegeven in het regionaal en lokaal gezondheidsbeleid.

- GGD Groningen volgt de laatste ontwikkelingen en trends binnen de publieke gezondheidszorg en weet deze te vertalen- en te verbinden aan (bestaande) programma's en interventies in de gemeente of gemeente-overstijgend, zodat een integrale en intersectorale aanpak gehanteerd wordt. Of initieert zo nodig nieuwe initiatieven.

Wat kost het?

			Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Deelprogramma	baten of lasten	Programma- onderdeel	2022	2023	2024	2025	2026
Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	lasten	**Totaal uitgaven**	2.286	2.365	2.285	2.220	2.275
Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	baten	**Totaal inkomsten**	-1.816	-1.895	-2.195	-2.250	-2.305
		Saldo voor mutatie in reserves	**470**	**470**	**90**	**-30**	**-30**
Reserve-mutaties		Toevoeging	30	30	0	30	30
		Onttrekking	-500	-500	-90	0	0
		Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Gezondheid: Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van de kwaliteit, veiligheid en hygiëne

Dit deelprogramma omvat voornamelijk het inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van de kwaliteit, veiligheid en hygiëne door het team Toezicht en Advies. Alleen het adviseren over de hygiëne van asielzoekerscentra en verpleeg- en verzorgingshuizen is bij de Deskundigen Infectieziektebestrijding belegd.

Als GGD houden we toezicht op de kinderopvanglocaties door deze jaarlijks te inspecteren. Tevens voeren we inspecties uit voor tattoo- en piercingshops, schepen en seksinrichtingen. Voor een aantal gemeenten voeren we het **toezicht** op de **Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)** uit.

Dit deelprogramma omvat **toezicht** op de **kwaliteit** van **kindercentra** en **gastouderopvang** in opdracht van Groningse gemeenten. Het team Toezicht en Advies houdt toezicht volgens de landelijke kwaliteitseisen op het gebied van het pedagogisch klimaat (waaronder voorschoolse educatie), personeel en groepen, veiligheid en gezondheid, accommodatie en inrichting en ouderrecht.

Voor de gemeenten Eemsdelta en Het Hogeland voert GGD Groningen sinds 2017 het **toezicht** op de **Wmo** uit. We zien toe op en bevorderen de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning die gemeenten in het kader van de Wmo inkopen bij zorg- en welzijnsinstellingen. Het kwaliteitstoezicht spitst zich toe op cliënten, personeel en veiligheid. Voor deze gemeenten is het rechtmatigheidstoezicht en het toezicht bij calamiteiten eveneens belegd bij GGD Groningen. Sinds september 2021 voeren we in de gemeente Oldambt kwaliteitstoezicht uit.

Het team Toezicht en Advies voert in opdracht van het ministerie van VWS hygiëne-inspecties uit bij **tattoo- en piercingshops** en in opdracht van de WHO op **schepen** in zeehavens (Eemsdelta en Het Hogeland).

Wat willen we bereiken?

Kwalitatief goede en veilige opvang voor kinderen, waarborgen van de kwaliteit van Wmo-voorzieningen en signalen en misstanden in kaart brengen. Daarnaast streven we naar veiligheid en hygiënisch werken binnen de doelgroepen waar inspecties worden uitgevoerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Toezicht houden en inspecties uitvoeren volgens de wettelijke normen, termijn en vergunningen en uitvoering van de afspraken omtrent het toezicht op Wmo-aanbieders.

Toezicht kinderopvang
Ook in 2023 worden de kinderopvanglocaties geïnspecteerd conform de kwaliteitsvoorschriften en afspraken met de gemeenten. Vanwege landelijke ontwikkelingen rond flexibilisering van het toezicht zijn 2022 en 2023 overgangsjaren. Naar verwachting zal in 2023 gemiddeld de helft van de gastouders worden geïnspecteerd. Nu ligt dit percentage nog onder de 50%. Alle VVE geregistreerde locaties worden op VVE geïnspecteerd. Er zijn drie gemeenten die extra ambities hebben t.a.v. VVE en daarvoor ook een kader hebben ontwikkeld. Uiteraard zullen er ook dit jaar weer nieuwsbrieven worden verspreid en bijeenkomsten worden georganiseerd voor ambtenaren kinderopvang.

Inspecties seksinrichtingen
Niet alle gemeenten kennen seksinrichtingen. In de gemeenten waar deze wel operationeel zijn bezoekt het team Toezicht & Advies de locaties meestal eens per twee of drie jaar, afhankelijk van de afspraken met de gemeente. De verwachting is dat wanneer de Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche van kracht zal worden zal mogelijk meer inzet gevraagd worden van het team Toezicht & Advies en van het team Seksuele Gezondheid.

Toezicht WMO
Het team Toezicht & Advies voert bij de gemeenten Het Hogeland en Eemsdelta het Wmo-toezicht nog tot en met 2024 uit. Dat geldt ook voor het calamiteiten- en rechtmatigheidsonderzoek en onderzoek aangaande de ondersteuningsplannen. Na de aansluiting van de gemeente Oldambt in 2021 hebben we nog ruimte voor gemeenten die gebruik willen maken van onze WMO-dienstverlening.

Hygiëne-inspecties Tattoo- & piercingshops en shops voor permanente make-up
In de meeste gemeenten zijn dergelijke bedrijven actief en voert het team Toezicht & Advies eens per drie jaar een inspectie uit en controleert of de ondernemer voldoet aan de specifieke hygiënevoorschriften. We constateren dat deze branche de afgelopen jaren groeit. Bij een nieuwe vergunningaanvraag wordt een bedrijf geïnspecteerd en beoordeeld of ze aan de eisen voldoen.

Inspecties bij zeeschepen
Zeeschepen blijven de havens van Delfzijl en Eemsdelta aandoen en hier doet de GGD, in opdracht van de World Health Organisation (WHO), scheepsinspecties. Daarmee worden de hygiëne, veiligheid en gezondheid bevorderd en bewaakt, waardoor het risico op overdracht van infectieziekten wordt gereduceerd. Wanneer de schepen aan de door de WHO gestelde eisen voldoen worden Ship Sanitation Certificates (SSC's) verstrekt.

Hygiëne Audits asielzoekerscentra
GGD-GHOR heeft over de hygiëne audits namens alle 25 GGD landelijke werkafspraken gemaakt. Onze Deskundige Infectieziektebestrijding voert jaarlijks bij alle COA-locaties in de provincie een hygiëne audit uit en checkt of de locatie aan de vastgestelde hygiëne-eisen voldoet. Ook wordt scholing en ondersteuning gegeven en geadviseerd over hygiëne en infectiepreventiemaatregelen. Bij nieuwe COA-locaties of verbouw van bestaande COA-locaties, doet de DI vóór in gebruik name van het gebouw, een hygiëne nul-meting plaats en na 3-6 maanden een reguliere hygiëne audit.

Advisering zorginstellingen
De Deskundigen Infectiepreventie geeft op basis van de afgesloten contracten aan een zestal Groninger zorginstellingen advies op maat. Het gaat hierbij om beleidsondersteuning, deelname aan de Infectie Preventie Commissie, uitvoeren van hygiëneaudits, organiseren van scholingen voor medewerkers en het adviseren over hygiëne en infectie-preventiemaatregelen.
Via het RONAZ geven de deskundigen infectiepreventie algemene hygiëneadviezen aan alle Groninger verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorgorganisaties.

Wat kost het ?

			Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Deelprogramma	baten of l	Programma- onderdeel	2022	2023	2024	2025	2026
Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van	lasten	**Totaal uitgaven**	1.431	1.486	1.523	1.561	1.600
Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van	baten	**Totaal inkomsten**	-1.431	-1.486	-1.523	-1.561	-1.600
		Saldo voor mutatie in reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

PROGRAMMA RIGG: JEUGDHULP VOOR GRONINGER GEMEENTEN IN 2023

Sinds de start van de decentralisatie werken de Groninger gemeenten samen bij de uitvoering van de taken op het gebied van de inkoop van jeugdhulp. Op dit moment voert de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) de volgende kerntaken uit voor de Groninger gemeenten:

- Inkoop en contractmanagement;
- Advies;
- Monitoring;
- Bijdrage aan de transformatie en
- Taken op het gebied van financiën, administratieve processen en ICT.

Belangrijke ontwikkelingen

In 2022 is het veranderplan van de RIGG voor de jaren 2022 t/m 2024 opgesteld. Dit plan is als uitloper van de uitvoeringsagenda in 2022 opgesteld na afstemming met de Groninger gemeenten. De nieuwe opdracht voor de RIGG betekent dat naast de hierboven genoemde kerntaken ook een aantal strategische dossiers en ontwikkeltaken uitgevoerd worden, een deel in nauwe samenwerking en afstemming met gemeenten. De wijze waarop de RIGG in 2022 uitvoering geeft aan het veranderplan is beschreven in het jaarplan 2022. Hier wordt duidelijk op welke wijze de uitvoering van taken van invloed is op de totale omvang van de taken die bij de RIGG worden belegd en daarmee ook op de inzet/capaciteit. Zoals afgesproken worden de bijdragen van gemeenten voor de jaren 2022-2024 (los van indexatie) niet verhoogd en zullen – conform voorstel - de extra kosten uit het opgebouwde vermogen/reserves gefinancierd worden.

Wat willen wij bereiken?

In 2023 ligt de focus van de RIGG, naast het continueren van de bestaande kerntaken, ook op de implementatie van het veranderplan en de daarin benoemde (strategische) ontwikkelopgaven. Hieruit volgen een aantal (niet limitatief) aanvullende ontwikkelopgaven:

- Vormgeven regionale strategische netwerkorganisatie
  De RIGG wordt door de gemeenten gezien als een regionale strategische uitvoeringsorganisatie onder aansturing van het SOO. De RIGG informeert en adviseert (on)gevraagd op strategisch en beleidsmatig niveau vanuit het regionaal perspectief voor alle Groninger gemeenten. Daarnaast werkt zij samen met de gemeente Groningen en de Ommelanden als ‘gelijkbenige driehoek’ in de vorm van een regionale strategische netwerkorganisatie. De vormgeving van deze netwerkorganisatie is in 2022 nader uitgewerkt en krijgt in 2023 meer inhoud en positie.
- Landelijke en bovenregionale ontwikkelingen
  Er is een toename aan landelijke, maar ook bovenregionale en regionale ontwikkelingen ten aanzien van de Jeugdhulp. Voorbeelden hiervan zijn de ingestelde SPUK-gelden en de landelijke Hervormingsagenda. De afhankelijkheid en verbinding tussen de landelijke, bovenregionale, regionale en lokale ontwikkelingen wordt daarmee sterker en noodzakelijker. De RIGG volgt deze landelijke ontwikkelingen, maakt vanuit de strategische netwerkorganisatie/vanuit de driehoek Groningen-RIGG-Ommeland de vertaalslag naar de regio en adviseert en ondersteunt bij het implementeren van de veranderingen.

Voor de onderwerpen die op bovenregionaal niveau meer afstemming, samenwerking en soms sturing vragen, is in 2022 een formele besluitvormingsstructuur voor 3Noord opgezet. De RIGG coördineert dit proces en bereidt de ambtelijke en bestuurlijke overleggen vanuit de regio voor.

- Uitwerking hybride inkoopmodel
  In 2020 is de Uitvoeringagenda vastgesteld met de middellange termijn visie op inkoop; integrale jeugdhulp aan jeugdige en ouders vanuit een doorlopende lijn, waarbij aanbieders (zoveel) mogelijk lokaal werken. Gemeenten geven tot en met 2024 invulling aan deze visie, elk in hun eigen tempo, en tegelijkertijd blijft de Open House als vangnet beschikbaar. De RIGG adviseert de gemeenten onder meer bij hun lokale inkoopplannen en bij de ontwikkelingen van het GCM. In 2023 staat de (nieuwe) inkoop van HSJ op de planning, deze heeft nauwe relatie met de ontwikkelingen rondom de Hervormingsagenda (zie hierboven).

Wat gaan wij daarvoor doen?

Inkoop en contractmanagement (ICM)
De reguliere werkzaamheden van ICM gaan volgens planning door, dit zijn onder andere de wijzigingen van de Open House, rechtmatigheidstrajecten en het voeren van de contractmanagementgesprekken.

In 2023 vindt er geen toelatingsronde van de Open House plaats, conform besluit in 2022. Het opschorten van de toetreding is bedoeld om de toename van aanbieders af te remmen en het huidige aanbod zoveel mogelijk in stand te houden. In de communicatie richting de aanbieders is aangegeven dat de mogelijkheid open wordt gehouden om in uitzonderingsgevallen nieuw aanbod toe te laten, indien dit noodzakelijk blijkt voor zorgcontinuïteit en/of een dekkend zorglandschap.

Samen met gemeenten treedt de RIGG op als ware zij één opdrachtgever voor de jeugdhulpaanbieders. Dit gemeenschappelijke kader is nader uitgewerkt in strategisch accountmanagement; hoe willen we met aanbieders omgaan, wat gaan we verder ontwikkelen en vooral samen met gemeenten één lijn in trekken in de regio. Hierin is de gezamenlijk opgestelde visie als communicatieboodschap leidend.

Advies
De RIGG adviseert gevraagd en ongevraagd, breed op verschillende dossiers en onderwerpen aan de verschillende ketenpartners (zoals gemeenten, verwijzers en ketenpartners). Belangrijke dossiers voor 2023 zijn onder meer de crisishulp (Spoed voor Jeugd), de borging van de verbeterplannen (transformatie) van de Gecertificeerde Instellingen, de implementatie van de bovenregionale transformatie Jeugdhulp Plus en Gezinspsychiatrie. De adviesrol is uitgebreid door een netwerksamenwerking in de driehoek centrumgemeente Groningen, RIGG en de Ommelanden.

Monitoring
De RIGG gaat in 2023 door met beter verbinden van kwantitatieve en kwalitatieve data om te komen tot verbeterde analyses van de ontwikkelingen in het zorglandschap. Er is een toenemende vraag naar monitoring vanuit gemeenten (inclusief duiding van gegevens) en op specifieke dossiers, vooral met betrekking tot (hoog) specialistische jeugdzorg. Daarnaast zullen wijzigingen in de inkoop (als gevolg van de lokale inkooptrajecten van gemeenten) effect hebben op het zorglandschap en de

sturing op de jeugdhulp. De monitoring zal aangepast moeten worden zodat de RIGG haar regionale signaleringspositie behoudt en er vanuit de gemeenten adequaat gestuurd kan worden.

Ondersteunende taken op het gebied van financiën, administratieve processen en ICT
Om de inkoop, het contractbeheer en de adviesfunctie te kunnen organiseren is een sluitend administratief systeem nodig, waar alle zorgtoewijzingen binnenkomen en worden geanalyseerd. Daarmee is de ICT/Financiën niet alleen een belangrijk onderdeel van de bedrijfsvoering van de RIGG, maar ook voor de gemeenten en jeugdhulpaanbieders is de aansluiting van en met de ICT-systemen van belang.

De RIGG organiseert de routes en is het knooppunt voor administratieve en financiële processen tussen de Groninger gemeenten en de gecontracteerde jeugdhulpaanbieders. Er vindt een efficiënte en effectieve data-uitwisseling plaats die basis is voor stuurinformatie. De RIGG voert het betalingsverkeer en berichtenverkeer uit tussen gemeenten en aanbieders van zorg in natura (ZIN). Hiermee draagt de RIGG jaarlijks bij aan de financiële controle en verantwoording van de uitgaven in de jeugdhulp.

Het door de gemeente Groningen in 2021 gestarte project om het applicatielandschap (waaronder de Suite4Jeugdzorg) binnen het sociaal domein te vernieuwen heeft in 2022 de eerste concrete resultaten opgeleverd en zal qua vervolgstappen en implementatie ook in 2023 de nodige tijd en capaciteit van de RIGG vragen. Het doel is om er voor te zorgen dat de regionale monitoring waar nodig blijft behouden zodat de RIGG haar kerntaken voor de Groninger gemeenten kan blijven uitvoeren. Tevens moet het project een eenvoudige werkwijze voor gemeenten opleveren.

Uit bovenstaande zijn als speerpunten in 2023 aan te merken:

- Inkoop Hoog Specialistische Jeugdhulp
- Uitrol en penvoering GCM (Groninger Contractueel Model)
- Bovenregionale samenwerking en inkoop
- Advisering en ondersteuning regio door regionale strategische netwerkorganisatie
- Doorontwikkelen contractmanagement en -beheer (strategisch accountmanagement)
- Regionale monitoring ten behoeve van de Groninger gemeenten
- Ondersteuning regio inzake landelijke ontwikkelingen, waaronder de effecten Hervormingsagenda (impact op lokale, regionale en bovenregionale (landelijke) inkoop)

Wat kost het?

			Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Deelprogramma	baten of lasten	Programma- onderdeel	2022	2023	2024	2025	2026
RIGG	lasten	**Totaal uitgaven**	3.151	3.460	3.547	3.478	3.565
RIGG	baten	**Totaal inkomsten**	-3.151	-3.310	-3.393	-3.478	-3.565
		Saldo voor mutatie in reserves	**0**	**150**	**154**	**0**	**0**
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	**0**	**150**	**154**	**0**	**0**

VERPLICHTE PARAGRAFEN

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten kent de begroting een aantal verplichte paragrafen. In deze beleidsbegroting zijn de paragrafen weerstandsvermogen, risicobeheersing, bedrijfsvoering en financiering opgenomen. De overige verplichte paragrafen (lokale heffingen, onderhoud kapitaalgoederen, verbonden partijen en grondbeleid) zijn voor de GGD niet relevant en derhalve niet opgenomen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het BBV schrijft voor dat in de jaarrekening een beoordeling moet worden gegeven van het weerstandsvermogen. Deze beoordeling geeft aan hoe robuust de begroting is. Een robuuste begroting houdt volgens de BBV-voorschriften in dat niet elke financiële tegenvaller in de begroting dwingt tot bezuinigen. De beoordeling van het weerstandsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

A. de weerstandscapaciteit bestaande uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
B. een inventarisatie van de risico's;
C. kengetallen om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling.

A. Weerstandscapaciteit en beoordeling weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit is gelijk aan de algemene reserve. De bestemmingsreserves dienen ter afdekking van geoormerkte incidentele uitgaven en zijn derhalve buiten de risico-afweging voor het weerstandsvermogen gehouden. In de financiële begroting is de aard van de bestemmingsreserve beschreven. Voor de RIGG zijn geen risico's te onderkennen.

Als we de weerstandscapaciteit in relatie tot het risicoprofiel schetsen, kunnen we concluderen dat de algemene reserve voor het **programma Gezondheid** de risico's binnen het programma kan opvangen. Het weerstandsvermogen binnen het programma Gezondheid is gezien de benodigde weerstandscapaciteit toereikend.

Voor het **programma RIGG** bedragen de vrije reserves die tot het weerstandsvermogen gerekend mogen worden per ultimo boekjaar 2021 € 520.000. De resultaatbestemming van 2021 die in de jaarrekening van 2021 wordt verwerkt leidt tot een toename van de algemene reserve naar € 798.000. Het weerstandsvermogen binnen het programma RIGG is gezien de benodigde weerstandscapaciteit toereikend.

B. Risico's en ontwikkelingen

In deze paragraaf wordt eerst een uitgebreide toelichting gegeven op de risicoparagraaf van het **programma Gezondheid**. De financiële risico's en ontwikkelingen voor het **programma RIGG** worden daarna toegelicht.

Programma Gezondheid
De GGD monitort periodiek de risico's voor uitvoering van de GGD-taken in het kader van de P&C cyclus. Onderstaand overzicht geeft een actueel beeld van de risico's van de GGD. Voor de afdekking van deze middelen zijn geen middelen beschikbaar en dient de weerstandscapaciteit.

nummer	Financiële risico's	risico-inschatting	structureel	incidenteel
1	WW risico	40.000	40.000	
2	Boventalligheid	130.000	130.000	
3	Verminderen en uitname taken	370.000	370.000	
4	Indexering	200.000		200.000
5	Kostendekkendheid forensische geneeskunde	25.000	25.000	
6	Hogere ICT-kosten	75.000	75.000	
7	Opschaling GGD met covid-processen	100.000		100.000
	Totaal financiële risico's	**940.000**	**640.000**	**300.000**

1. WW-risico

Risico

De rekening van het UWV voor medewerkers die in de WW komen en een WW-uitkering ontvangen komt ten laste van de GGD. GGD werkt voor tijdelijke opdrachten in de regel met tijdelijke aanstellingen. Indien een aanstelling niet wordt verlengd door krimp van de vraag is er een potentieel WW-risico. Dit risico wordt ingeschat op € 40.000 per medewerker, waarbij wordt uitgegaan van twee medewerkers. In de begroting is een budget opgenomen van € 40.000 voor dekking van het WW-risico van één medewerker.

Kans

Het jaarlijkse WW-risico wordt geschat op € 80.000, waarbij we uitgaan van 2 medewerkers per jaar. Derhalve resteert nog een claim op het weerstandsvermogen van **€ 40.000**.

Beheersmaatregelen

De GGD zal tijdelijke opdrachten of de flexibele schil minder met tijdelijke contracten moeten invullen en meer met een constructie via pay roll of externe inhuur.

2. Risico boventallige medewerkers

Risico

Ervaring van de afgelopen jaren leert dat de situatie van boventalligheid of medewerkers die op een ander spoor komen door veranderende werkzaamheden, gemiddeld 2 medewerkers op jaarbasis zijn. Het risico wordt geraamd op € 65.000 per medewerker.

Kans

De claim op het weerstandsvermogen is **€ 130.000**. Hiermee kan het risico voor twee medewerkers voor een jaar worden opgevangen.

Beheersmaatregelen

Boventallige medewerkers worden zo snel mogelijk opgenomen in een herplaatsingstraject. Eens per kwartaal wordt de voortgang van het traject geëvalueerd. Als er sprake is van onvoldoende voortgang wordt binnen twee jaar een ontslagtraject ingezet.

3. Risico taakuitname en verminderen contracten derden

Risico

Dit risico houdt in dat gemeenten en/of derden contracten met de GGD opzeggen of verlagen. De GGD zal dan de capaciteit moeten verlagen of verschuiven en de overhead naar rato moeten verlagen. Ingewikkeld is dat de GGD niet zonder meer binnen het personeelsbestand kan schuiven. Ook heeft de overhead vooral een vast karakter. Gezien de opzeggingen en verlagingen van de laatste jaren is de GGD minder flexibel geworden om nieuwe taakuitnames op te vangen.

<u>Facultatieve taken</u>
De totale omvang van de facultatieve taken van de GGD is ca. € 5 mln. De dienstverlening tussen de deelnemende gemeenten en de GGD wordt met dienstverleningsovereenkomsten afgestemd en vastgelegd. De deelnemende gemeenten hadden voor 2021 voor ca. € 0,6 mln. aan taken opgezegd. Voor 2022 en 2023 is de omvang van het aantal opgezegde taken relatief beperkt gebleven. Gezien de opzeggingen van de afgelopen jaren, is het gemiddelde ca € 0,2 mln. per jaar. Deze omzet is voor 2/3 primair personeel en voor 1/3 overhead. De Frictieregeling is in 2019 bijgesteld om vooral de structurele teruggang in overhead tijdelijk op te kunnen vangen. Als dit tempo echter doorgaat komt er een punt dat de overhead structureel niet meer is terug te brengen of tijdelijk is op te vangen met de Frictieregeling.

<u>Wettelijke taken</u>
De GGD heeft in 2019 de indicatieve opdracht gekregen van de deelnemende gemeenten om door middel van een kerntakendiscussie € 750.000 structureel te bezuinigen op de wettelijke taken, die in solidariteit zijn gefinancierd vanaf 2022 en indien mogelijk vanaf 2021. De kerntakendiscussie in 2020 heeft niet geleid tot een structurele bezuiniging op de wettelijke taken. Wel is afgesproken om incidenteel 2% te bezuinigen op de inwonersbijdrage voor 2021. Hiermee kan niet worden uitgesloten dat in de toekomst aanvullend bezuinigd moet worden op de basistaken.

Kans

- De kerntakendiscussie zou op termijn nog kunnen leiden tot een structurele bezuiniging op de wettelijke taken. Dit zou een claim van **€ 250.000** betekenen op het weerstandsvermogen.
- Gezien de maatregelen ten aanzien van de facultatieve taken is de kans dat dit risico extra incidentele effecten heeft vooral aanwezig bij de overhead. De claim op het weerstandsvermogen is **€ 70.000**, uitgaande van € 210.000 aan opgezegde facultatieve taken.
- Ten aanzien van de opdrachten met derden is de inschatting, dat dit risico zich eenmaal in de twee jaar voordoet. Uitgaande van een jaarlijkse opzegging van € 100.000 is sprake van een claim op het weerstandsvermogen van **€ 50.000**.

Beheersmaatregelen
Het risico van taakuitname is vooral gelegen in de overhead en medewerkers primair proces, die 1 op 1 zijn verbonden aan de opdracht. Indien dat laatste niet het geval is kan met natuurlijk verloop de afname voor een deel worden opgevangen. Ook wordt op het moment van taakuitname bekeken of medewerkers zo snel mogelijk ingezet kunnen worden op formatieplaatsen die nog niet bezet zijn of die vrijkomen. In het geval van herplaatsing worden medewerkers binnen twee weken in een herplaatsingstraject geplaatst.

Bij grotere uitname van taken bestaat het risico dat de vaste overhead moet krimpen. Het gaat hierbij om onder andere de huisvesting en ICT. In de afspraken met de gemeente Groningen is vastgelegd dat een bezuiniging op de overhead ook effect heeft op de service level agreements SLA's) met de gemeente Groningen.

4. Risico indexering

Risico

De loonindexering en prijsindexering wordt vooraf ingeschat. Achteraf blijkt vaak dat de indexering te laag is ingeschat. Dit wordt structureel een jaar later hersteld, maar niet met terugwerkende kracht. Incidenteel is er een nadeel in het jaar dat de indexering te laag bleek ingeschat. We houden rekening met een bedrag van € 400.000. Dat is € 200.000 hoger als eerdere jaren. Belangrijkste reden hiervoor is enerzijds de onzekerheid over de loonontwikkeling vanaf 2023 omdat hier nog geen nieuwe CAO-afspraken voor zijn gemaakt en voor 2022 is sprake van een te lage loonindexatie gegeven de recente bekrachtiging van de CAO met terugwerkende kracht voor 2021 en voor 2022. Daarnaast staan de prijzen onder druk als gevolg van oplopende inflatiecijfers.

Kans
De kans dat het risico zich voordoet wordt op 50% geschat, waarmee de claim op het weerstandsvermogen **€ 200.000** bedraagt

Beheersmaatregel
Jaarlijks voldoende aandacht voor toereikende indexeringsafspraken bij de ontwerpbegroting op basis van actuele (markt)ontwikkelingen.

5. Risico kostendekkendheid forensische geneeskunde

Risico

De kostendekkendheid van de forensische geneeskunde staat al langere tijd onder druk. De productie omzet van deze exploitatie is normaliter ca. € 560.000, waarvan € 350.000 vanuit het Politie-contract en het restant hoofdzakelijk uit de lijkschouw voor gemeenten. De vaste kosten liggen hoger. Het risico, dat afhankelijk is van de omvang van de productie, is ongeveer € 50.000. Punt is dat het contract met de Politie vastligt en niet kan worden aangepast tot de nieuwe aanbesteding (vermoedelijk medio 2023).

Het risico ten aanzien van de aanbesteding van de medische arrestantenzorg door de Politie is actueel. Het risico is dat € 0,2 mln. aan omzet bij een aanbesteding (medio 2023) kan vervallen. Dit betekent ook iets voor de (kostendekkendheid van de) dienstverlening in het kader van de

lijkschouw aan gemeenten. Het omzetrisico van het wegvallen van deze taak is deels bij punt 3 meegenomen. Dit zal echter ook consequenties hebben voor de tarifering en uitvoering van de lijkschouw aan gemeenten.

Kans
De kans dat bovengenoemde risico's optreden wordt geschat op 50%. Het risico bedraagt daarmee **€ 25.000**.

Beheersmaatregelen
Op de productie kan niet worden gestuurd. De beheersmaatregel is dat de uitgaven goed worden gemonitord.

6. Risico hogere ICT-kosten

Risico
Op diverse terreinen zal sprake zijn van hogere ICT kosten voor de GGD. Het is de verwachting dat er meer ICT-investeringen nodig zullen zijn in de nabije toekomst als gevolg van strengere regelgeving (privacy e.a.). Daarnaast voldoen de ICT-verbindingen op de CB-locaties niet meer. Ook wordt de aanschaf van een nieuw digitaal kinddossier serieus overwogen.

Kans
Deze kosten worden geschat op € 150.000 per jaar met een kans van optreden van 50%, resulterend in een verwacht risico van **€ 75.000**.

Beheersmaatregelen
De Informatiemanager heeft het applicatie-landschap van de GGD in beeld gebracht. Hieruit is naar voren gekomen dat er investeringen nodig zijn op ICT-gebied. Dit beeld zien we ook terug bij andere GGD'en waar al geinvesteerd wordt in extra ICT-personeel.

7. Risico opschaling GGD met covid-processen

Risico
Bij het afschalen van de covid-processen zal sprake kunnen zijn van structureel extra taken die bij de GGD belegd gaan worden. Ook het integreren van de bedrijfsvoering van de covid-unit met de reguliere bedijfsvoering van de GGD zal extra kosten met zich mee brengen.

Kans
Omdat niet duidelijk is per wanneer en op welke wijze dit de GGD raakt wordt uitgegaan van 50% van kans van optreden en een extra kostenpost van € 200.000, resulterend in een risico van **€ 100.000**.

Beheersmaatregelen
Landelijke onwikkelingen worden gevolgd, zodat tijdig kan worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast worden opties verkend om in de toekomst een gemeenschappelijk vaccinatiecentrum binnen de GGD te realiseren.

8. Exit-risico

De GGD heeft SLA's met de gemeente Groningen afgesloten voor een periode van 5 jaar vanaf 2020. De GGD heeft de mogelijkheid om na 3 jaar de SLA's op te zeggen met wederzijds goedvinden en op een andere manier de overhead te organiseren. Deze exit zou de definitieve ontvlechting van de gemeente Groningen betekenen. Dit betekent dat tegen die tijd een business-case moet worden opgesteld rond deze veranderende bedrijfsvoering. Deze exit zal gepaard gaan met incidentele kosten. Het restant van de reserve verzelfstandiging zal hiervoor worden aangehouden om deze exit incidenteel op te vangen.

In structurele zin is er een risico ten aanzien van de korting van € 300.000 op de overhead, waarmee de gemeente Groningen nu de GGD compenseert voor hogere BTW kosten op de (door gemeente Groningen) geleverde overhead. Indien de GGD geen overhead meer afneemt van de gemeente is er een risico dat deze compensatie vervalt. Dit risico zal zich vanaf 2024 voordoen.

Programma RIGG
In de meerjarenbegroting is er voor 2023 en 2024 gezamenlijk een negatief resultaat voor de RIGG begroot van € 304.000. Daarnaast zijn er financiële risico's in de komende jaren als gevolg van onzekerheden. Het betreft de implementatie van het veranderplan (2022-2024), de implementatie van het nieuwe jeugdhulpadministratiepakket en regionale projecten (waaronder bijvoorbeeld implementatie van de hervormingsagenda voor gemeenten en de doorontwikkeling hoogspecialistische jeugdhulp). De aard en omvang van de aanvullende kosten hangen af van externe ontwikkelingen zoals landelijke regelgeving en inrichtingskeuzes door gemeenten. De omvang van het benodigde weerstandsvermogen voor de afzonderlijke risico's is niet betrouwbaar te schatten, maar het is de verwachting dat het weerstandsvermogen adequaat is voor de gezamenlijke financiële risico bij de RIGG in de komende jaren.

C. Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling. In het BBV is voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote, solvabiliteitsratio en structurele exploitatieruimte. Hieronder wordt per kengetal weergegeven welke verhouding het betreft.

De **netto schuldquote** weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Bij de berekening van dit kengetal voor de begroting is een raming gemaakt.

De **solvabiliteitsratio** geeft inzicht in de mate waarin de gemeenschappelijke regeling in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal.

De **structurele exploitatieruimte** vergelijkt de structurele baten en structurele lasten met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder rente en aflossing) te dekken. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en

toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en wordt uitgedrukt in een percentage.

Financiële kengetallen	2022	2023	2024	2025	2026
netto schuldquote	9%	7%	6%	6%	6%
solvabiliteitsratio	20%	16%	15%	14%	14%
structurele exploitatieruimte	2%	1%	0%	0%	0%

Financiering

De GGD financiert haar investeringen in beginsel uit eigen middelen. Wanneer de eigen middelen ontoereikend zijn kan voor investeringen aanvullende financiering worden aangetrokken. De GGD beheert haar middelen sinds 1 januari 2020 zelf en heeft een bankrekening bij de schatkist geopend. De middelen van de RIGG worden door de gemeente Groningen beheert. Eventuele overtollige middelen van de RIGG zullen via de gemeente Groningen bij de schatkist worden aangehouden. In deze paragraaf wordt ten aanzien van de kasgeldlimiet en renterisiconorm dan ook alleen ingegaan op de financieringspositie van de GGD.

In 2012 heeft het bestuur besloten om via de gemeente Groningen een lening aan te trekken ter waarde van € 1 miljoen. De lening wordt gebruikt om de vervanging van een Mobiele Röntgen Unit (MRU) voor de TBC-bestrijding in Groningen, Drenthe en Friesland te financieren. De aanschaf heeft plaatsgevonden in het tweede kwartaal van 2013. De lening is halverwege 2013 geëffectueerd.

Kasgeldlimiet

Voor 2023 is de exploitatie van de GGD begroot op € 32,4 miljoen. De toegestane kasgeldlimiet is hierdoor € 2,7 miljoen, namelijk 8,2% van het exploitatie totaal. Het uitgangspunt is dat een eventueel financieringstekort, binnen de kasgeldlimiet, zoveel mogelijk met kort geld (lagere rente) wordt gefinancierd, totdat lang geld goedkoper wordt aangetrokken. Op basis van de liquiditeitsprognose wordt de kasgeldlimiet onderschreden.

1. toegestane kasgeldlimiet					
in procenten van de grondslag	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
in bedrag	2,7	2,7	2,8	2,8	2,8
2. Omvang vlottende schuld	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
3. Vlottende middelen	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5
Toets kasgeldlimiet					
4. Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-0,6	-0,6	-0,6	-0,5	-0,5
Toegestane kasgeldlimiet	2,7	2,7	2,8	2,8	2,8
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	**3,3**	**3,4**	**3,4**	**3,3**	**3,3**

Conclusie: Er wordt in de periode 2022-2026 voldaan aan de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

De Wet Fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen met een rentetypische looptijd groter dan of gelijk aan 1 jaar. Van renterisico is sprake als er onzekerheid bestaat rond toekomstige renteniveaus.
Deze situatie doet zich op de volgende momenten voor:

- bij variabel rentende leningen;
- indien een toekomstige financieringsbehoefte nog niet afgedekt is;

- bij naderende renteaanpassingen van leningen.

Het doel van de renterisiconorm is om op de lange termijn niet afhankelijk te zijn van het renteniveau in een bepaald jaar. Met de norm bevordert de Wet Fido een solide financieringswijze op openbare lichamen en levert een bijdrage aan de uitstekende kredietwaardigheid van openbare lichamen op de kapitaalmarkt. Jaarlijks mogen de renterisico's niet hoger zijn dan 20% van het lastentotaal van de begroting bij aanvang van het boekjaar. In onderstaande tabel wordt de norm afgezet tegen de feitelijke situatie.

Berekening renterisiconorm (in mln.)	2022	2023	2024	2025	2026
1. Rente herziening					
2. Betaalde aflossing	0,1	0,1	0	0	0
3. Renterisico (1+2)	0,1	0,1	0	0	0
4. Begrotingstotaal	31,4	32,4	33,1	33,8	34,6
5. Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm (4*5)	6,3	6,5	6,6	6,8	6,9
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	**6,2**	**6,4**	**6,6**	**6,8**	**6,9**

Conclusie: Er wordt in de periode 2022-2026 voldaan aan de renterisiconorm.

Bedrijfsvoering

Een adequate bedrijfsvoering van de uitvoeringsorganisatie is van belang om de beleidsdoelstellingen te realiseren. De GGD neemt een deel van de werkzaamheden af van de gemeente Groningen. De GGD en de gemeente Groningen hebben hierover in een Service Level Agreement (SLA) afspraken vastgelegd. De SLA's richten zich op:

1. **Huisvesting**
   De GGD maakt gebruik van de locatie aan het Hanzeplein.
2. **Facilitaire dienstverlening**
   De GGD maakt gebruik maken van de dienstverlening van de gemeente Groningen.
3. **ICT**
   De GGD maakt gebruik van de ICT-voorziening van de gemeente Groningen, maar oriënteert zich op meer loskoppeling op onderdelen van de SLA
4. **Inkoopondersteuning**
   De GGD maakt gebruik van advies bij inkooptrajecten en begeleiding van aanbestedingen.
5. **Juridische advisering**
   De GGD maakt gebruik van ondersteuning bij de afhandeling van klachten en inzet van de Functionaris Gegevensbescherming.
6. **Specialistisch HRM advies**
   De GGD maakt gebruik van advies op gebied van Arbo, arbeids-juridische vraagstukken.
7. **Beheer verzekeringen**
   De GGD maakt gebruik van de beheertaken voor de verzekeringen.
8. **Post en archivering (informatiebeheer)**
   De GGD maakt voor een deel gebruik van de dienstverlening van de gemeente Groningen.

GGD Groningen transformeert naar een open, innovatieve organisatie, die de werkrelatie met gemeenten en andere opdrachtgevers wil aanhalen, meer klantgericht gaat werken, een meer zichtbare netwerkpartner wordt en zijn werk effectief en efficiënt wil doen. Hieronder wordt derhalve kort een aantal speerpunten en ontwikkelingen beschreven van de bedrijfsvoering van de GGD.

Bedrijfsvoering algemeen

Dienstverleningsovereenkomsten

De GGD heeft met de Groningse gemeenten Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) afgesloten. Hiermee wordt de kwaliteit en kwantiteit van de dienstverlening continu onderwerp van gesprek. In 2021 zijn de afspraken rondom de DVO's vereenvoudigd en meer uniform gemaakt. In 2022 gaan we verder met de vervolmaking van de DVO's en de stuurinformatie, resulterend in een DVO nieuwe stijl voorzien van kwalitatieve duiding. In 2023 worden de DVO's nieuwe stijl geevalueerd en waar nodig aangepast op basis van wensen en mogelijkheden.

Kwaliteitsmanagementsysteem

De GGD vindt het belangrijk om het kwaliteitsniveau van de werkzaamheden op peil te houden en waar mogelijk te verbeteren. In 2021 is het HKZ-certificaat wederom behaald. In 2023 vindt, net als

in 2022, de tussentijdse audit plaats. Middels een externe audit en interne audits wordt beoordeeld of de zorg en de vastlegging daarvan in dossiers voldoet aan de normen en eisen die zijn vastgesteld in de HKZ-norm.

Huisvesting/Facilitaire dienstverlening/Inkoop

De GGD is in gesprek met de VRG om gezamenlijke huisvesting te realiseren over een termijn van circa vier jaar. Ter voorbereiding daarop is de GGD gestart met het opzetten van een ander werkplekconcept.

In de regio hebben we de doelstelling om, daar waar het kan, de kosten rechtstreeks te beleggen bij de gemeenten. In 2022 zetten we daarin de volgende stappen.

Er is continue aandacht voor verbetering, transparantie en uniformering van processen.

HRM

De medewerkers geven met hun inzet de kwaliteit van het GGD-product vorm. Continue aandacht is daarmee vereist voor de kennis en vaardigheid van onze medewerkers, zodat zij vanuit hun professionele kracht de gemeenten en inwoners zo goed mogelijk kunnen bedienen. Naast persoonlijke ontwikkeling is ook teamontwikkeling hierin belangrijk. Hiervoor is gerichte (bij)scholing en ondersteuning nodig. Hierin wordt structureel geïnvesteerd.

Eind 2021 is een nieuw functiewaarderingssysteem geselecteerd en in 2022 worden alle functies opnieuw gewaardeerd.

Academisering

Academisering blijft ook in 2023 een speerpunt voor GGD Groningen. Doel is om onderzoek, opleiding en praktijk sterker met elkaar te integreren. In samenwerking met de kennisinstellingen om ons heen gaan we meer doen aan toegepast onderzoek, met als doel om de toegevoegde waarde van de GGD te verhogen.

Informatiemanagement

Op het gebied van Informatiemanagement is veel aan de hand en wordt veel van de GGD gevraagd. De GGD moet bijvoorbeeld qua informatiebeveiliging voldoen aan de NEN 7510 en om data-gestuurd te kunnen werken zal het datamanagement moeten worden ingericht. Ook op gebied van informatiebeheer wordt nog steeds gewerkt aan het wegwerken van achterstallig onderhoud. De capaciteit om dergelijk grote projecten uit te voeren is er niet en er is ook geen financiële ruimte om capaciteit in te huren. Om deze noodzakelijke veranderingen door te kunnen voeren zijn extra middelen nodig.

Daarnaast is de inspanning groot om de ICT-dienstverlening vanuit de gemeente Groningen op orde te krijgen en om te beslissen hoe de GGD daar minder afhankelijk van kan worden of zich er los van kan koppelen.

Digitaal dossier JGZ

In 2022 wordt extern advies ingehuurd om alle wensen en eisen ten aanzien van het digitaal dossier JGZ goed in kaart te brengen en te bepalen wat er nodig is om daaraan te gaan voldoen.

In 2023 werken we aan de uitvoering van die keuze. Aanpassingen doorvoeren in het bestaande digitaal dossier JGZ of het aanbesteden en implementeren van een nieuw systeem brengt hoge kosten met zich mee.

Monitorgegevens

Parallel aan de ontwikkeling van de DVO's met gemeenten zijn ook nieuwe afspraken gemaakt over het leveren van rapportages aan gemeenten. Het jaar 2022 wordt beschouwd als overgangsjaar, waarin zowel kwantitatief als kwantitatief gerapporteerd gaat worden conform het nieuwe model. In 2023 kijken we, binnen de grenzen van wat mogelijk is en met inachtneming van de uniformiteit, welke doorontwikkelingen mogelijk zijn om nog beter tegemoet te kunnen komen aan de specifieke wensen van gemeenten.

Juridisch

Met de komst van de AVG moet GGD Groningen kunnen aantonen dat zij aan de wettelijke vereisten voldoet (accountability). Deze verantwoordingsplicht houdt in dat de GGD met behulp van documenten moet kunnen aantonen dat zij passende technische en organisatorische maatregelen heeft genomen om te waarborgen dat de verwerkingen in overeenstemming met deze verordening worden uitgevoerd. Om de GGD te ondersteunen bij de voorbereiding op AVG is in 2020 een privacy-officer aangesteld en een privacy-team ingesteld. De bescherming van persoonsgegevens is onderdeel van de bedrijfsvoering. De GGD maakt gebruik van de FG van de gemeente Groningen.

Er wordt continu aandacht besteed aan het groeien van bewustwording in het kader van privacy en informatiebeveiliging bij alle GGD medewerkers.

Communicatie

In 2020 heeft de GGD haar eigen Intranet "GGD Insite" gekregen. GGD Insite blijft zich ontwikkelen tot een optimaal portaal dat toegang geeft tot alle digitale selfservice voor interne services. Er worden steeds meer functionaliteiten aan toegevoegd, waardoor werkprocessen beter beheersbaar en efficiënter zijn.

Door de coronaperiode heeft het gebruik van social media een enorme vlucht genomen. De GGD kan niet meer zonder dit kanaal. Ook het gebruik van beeldmateriaal wordt steeds belangrijker in het goed communiceren en bereiken van cliënten van de GGD.

De website van de GGD moet voldoen aan de eisen van de digitale toegankelijkheid. In 2022 is de website van de GGD daartoe aangepast en is het beheer daarvan ingericht.

DEEL II FINANCIËLE BEGROTING

Meerjarenbegroting 2022-2026

Programma	baten of lasten	Deelprogramma	2022	2023	2024	2025	2026
Gezondheid - GGD	lasten	Gezond en Veilig Opgroeien	18.069	18.706	19.199	19.679	20.171
		Gezondheid beschermen en bevorderen	9.616	9.882	10.071	10.323	10.581
		Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	2.286	2.365	2.285	2.220	2.275
		Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van	1.431	1.486	1.523	1.561	1.600
		Lasten programma Gezondheid	31.402	32.439	33.078	33.783	34.627
RIGG	lasten	RIGG	3.151	3.460	3.547	3.478	3.565
Totaal lasten programma's			**34.553**	**35.899**	**36.625**	**37.261**	**38.192**
Gezondheid - GGD	baten	Gezond en Veilig Opgroeien	-18.069	-18.706	-19.199	-19.679	-20.171
		Gezondheid beschermen en bevorderen	-9.616	-9.882	-10.071	-10.323	-10.581
		Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	-1.816	-1.895	-2.195	-2.250	-2.305
		Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van	-1.431	-1.486	-1.523	-1.561	-1.600
		Baten programma Gezondheid	-30.932	-31.969	-32.988	-33.813	-34.657
RIGG	**baten**	RIGG	-3.151	-3.310	-3.393	-3.478	-3.565
Totaal baten programma's			**-34.083**	**-35.279**	**-36.381**	**-37.291**	**-38.222**
Saldo programma's			**470**	**620**	**244**	**-30**	**-30**
Overhead		Incidenteel	20	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen		Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting		Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
Onvoorzien		Onvoorzien	0	0	0	0	0
Reserve-mutaties		Programma Gezondheid	-490	-470	-90	30	30
		programma RiGG	0	0	0	0	0
		Totaal	**0**	**150**	**154**	**0**	**0**

Lasten 2023

Programma Gezondheid

De percentages overhead liggen iets boven het niveau van de streefpercentages. De streefpercentages zijn 20% overhead t.o.v. de omzet respectievelijk 33% overhead t.o.v. de loonkosten primair proces.

Exploitatie GGD Groningen	2023
Loonkosten primair proces	19.860
Overige kosten primair proces	5.634
Overhead	6.945
Totaal kosten	**32.439**
Inwonerbijdrage	17.396
Overige inkomsten	14.573
Mutatie reserves	470
Totale baten	**32.439**
Overhead % totale omzet	21,7%
Overhead % Loonkosten	35,0%

Programma inkoop jeugdhulp

De begroting van de RIGG is verhoogd met de indexatie als opgenomen in bijlage 1 van de ontwerpbegroting.

Het programma omvat de inkoopfunctie van de Groningse gemeenten. Het personeel is in dienst van de gemeente Groningen. Dit geldt ook voor de overhead. Ten aanzien van de overhead en het personeel liggen afspraken vast tussen de RIGG en de gemeente Groningen. De kosten zijn niet toe te rekenen naar een directe kernactiviteit. De kernactiviteit van de RIGG betreft een overheadtaak. De werkzaamheden van de RIGG zijn in de beleidsbegroting nader omschreven.

Baten 2023

Omschrijving baten	Bedrag
Inwonerbijdrage gemeenten GGD	17.396
Facultatieve taak : wettelijke taak	2.666
facultatieve taak : Niet wettelijke taak	4.860
Doeluitkeringen	2.813
Overige inkomsten	4.234
Bijdrage RIGG	3.310
totaal	**35.279**

De bijdrage van de gemeenten in de kosten van de GGD is bepaald op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2021 op basis van de cijfers van het CBS. De huidige inwonersbijdrage is verdeeld over de deelprogramma's. Uitgangspunt is daarbij dat elk programma naar evenredigheid (33% van de loonkosten) aan de overhead bijdraagt. De uitsplitsing in de facultatieve taken komt terug in de DVO's per gemeente.

De doeluitkeringen betreft de subsidies voor Sense, Jong Leren Eten en artsen in opleiding. De overige inkomsten betreft vooral Reizigersadvisering (€ 1,3 mln.), Tuberculosebestrijding (€ 1,1 mln.), dienstverlening GHOR (€ 0,5 mln.) en forensische geneeskundige taken voor derden (€ 0,4 mln.).

Berekening Inwonersbijdrage 2023	GGD
Inwonerbijdrage 2022	**16.757.790**
Indexatie 2023	€ 638.472
Inwonerbijdrage 2023	**17.396.262**
Bedrag per inwoner	€ 29,64

Inwonersbijdrage 2023			
Gemeenten	**Inwoners 1.1.2021**	**verhouding**	**Inwonersbijdrage 2023**
Eemsdelta	45.587	8%	1.351.156
Groningen	233.273	40%	6.913.993
Het Hogeland	47.834	8%	1.417.755
Midden Groningen	60.726	10%	1.799.862
Oldambt	38.277	7%	1.134.494
Pekela	12.176	2%	360.885
Stadskanaal	31.754	5%	941.159
Veendam	27.417	5%	812.614
Westerkwartier	63.678	11%	1.887.356
Westerwolde	26.215	4%	776.988
Totaal gemeentelijke bijdrage	**586.937**	**100%**	**17.396.262**

Indexatie
De indexatie voor 2023 bedraagt 3,81%, zoals vastgesteld in het Algemeen Bestuur op 17 december 2021. In bijlage 1 is de opbouw van de indexatie 2023 opgenomen. In de jaren na 2023 wordt een index gehanteerd van 2,5%; deze index sluit aan bij de huidige verwachtingen voor die komende periode.

Aantal inwoners
Het aantal inwoners van de Groninger gemeenten per 1 januari 2021 (586.937) op basis van de cijfers van het CBS (Statline).

Afname en opzeggen van niet wettelijke taken

Gemeenten kunnen vóór 31 december 2021 aangegeven welke niet-wettelijke GGD-taken per 1 januari 2022 worden opgezegd of verminderd. Van de onderstaande gemeenten in de tabel is in december berichten ontvangen. Deze opzeggingen zijn verwerkt in de begroting 2023.

Gemeente	Opdracht	Bedrag 2023
Westerwolde	Inzet jeugdarts in jeugdteam Westerwolde	13.058
Oldambt	OGGZ-coördinatie	79.675
Groningen	Pesten en Plezier op school	65.204
	Totaal	**157.937**

Mutatie reserves

Exploitaties onderdeel	Mutatie bestemmingsreserves	2022	2023	2024	2025	2026
Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	Gezondheidsprofielen	30	30	-90	30	30
Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	Project Gezondheidsrisico aardbevingen	-500	-500			
Overhead incidenteel	Verzelfstandiging GGD					
Overhead incidenteel	Organisatie ontwikkeling	-20				
Overhead incidenteel	Managementinformatie					
	Totaal GGD	**-490**	**-470**	**-90**	**30**	**30**
RIGG	Koppeling gemeentelijke systemen					
RIGG	Spoed voor jeugd					
	Totaal RIGG	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Totaal mutaties bestemmingsreserves	**-490**	**-470**	**-90**	**30**	**30**

Bij de uiteenzetting van de financiële positie - overige balansposten - is het verloop van de reserves zichtbaar. De begrotingsbedragen zijn een inschatting. De mutaties zullen op basis van de werkelijke uitgaven of inkomsten plaatsvinden.

Incidentele baten en lasten

Uitgangspunt is dat de begroting structureel sluitend is. Incidentele baten en lasten van incidentele activiteiten, naast die verband houden met de reservemutaties, worden boven de € 50.000 toegelicht.

Overzicht taakvelden 2023

Op grond van het BBV maakt de overhead geen onderdeel uit van de programma's, zoals gepresenteerd in het overzicht van de meerjarenbegroting.

	Overzicht taakvelden PG&Z	Bedragen * € 1.000)		
nr	naam taakveld	Baten	Lasten	Totaal
0.10	Mutaties reserves	-620		-620
0.4	Overhead	-3.310	10.405	7.095
7.1	Volksgezondheid	-31.969	25.494	-6.475
	Totaal	**-35.899**	**35.899**	**0**

Programma	baten of lasten	Deelprogramma	2022	2023	2024	2025	2026
Gezondheid - GGD	lasten	Gezond en Veilig Opgroeien	13.869	14.425	14.810	15.181	15.561
		Gezondheid beschermen en bevorderen	7.840	8.084	8.228	8.434	8.645
		Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	1.798	1.867	1.775	1.696	1.738
		Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van	1.073	1.118	1.146	1.175	1.204
		Totaal lasten programma Gezondheid	**24.580**	**25.494**	**25.959**	**26.486**	**27.148**
Gezondheid - GGD	baten	Gezond en Veilig Opgroeien	-18.069	-18.706	-19.199	-19.679	-20.171
		Gezondheid beschermen en bevorderen	-9.616	-9.882	-10.071	-10.323	-10.581
		Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	-1.816	-1.895	-2.195	-2.250	-2.305
		Inspecteren en adviseren van locaties ter bevordering van	-1.431	-1.486	-1.523	-1.561	-1.600
		Totaal baten programma Gezondheid	**-30.932**	**-31.969**	**-32.988**	**-33.813**	**-34.657**
Overhead - RIGG	baten	RIGG	-3.151	-3.310	-3.393	-3.478	-3.565
	lasten	RIGG					
		Totaal programma RIGG	**-3.151**	**-3.310**	**-3.393**	**-3.478**	**-3.565**
Overhead		Overhead	9.993	10.405	10.666	10.775	11.044
Algemene dekkingsmiddelen		Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting		Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
Onvoorzien		Onvoorzien	0	0	0	0	0
		Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**490**	**620**	**244**	**-30**	**-30**
Reserve-mutaties		Programma Gezondheid	-490	-470	-90	30	30
		programma RiGG				0	0
		totaal mutaties reserves	-490	-470	-90	30	30
		Gerealiseerd resultaat	**0**	**150**	**154**	**0**	**0**

Uiteenzetting financiële positie

In dit hoofdstuk gaan wij in op in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgeschreven aspecten van de financiële positie en meerjarenraming van de PG&Z-regeling.

Balanspositie * € 1.000	GGD 2021	RIGG 2021	PG&Z 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Activa								
Materiële vaste activa	175		175	89	86	91	96	101
Financiële vaste activa								
Voorraden	71		71	60	60	60	60	60
Uitzettingen < 1 jaar	15.924	9.612	25.536	12.381	11.743	11.502	11.423	11.402
Overlopende activa	74	33	107	33	33	33	33	33
Liquide middelen	61	15.315	15.376	1.700	1.640	1.632	1.611	1.537
Totaal Activa	**16.305**	**24.960**	**41.265**	**14.263**	**13.562**	**13.318**	**13.223**	**13.133**
Passiva								
algemene reserve	1.412	520	1.932	2.082	2.082	1.932	1.778	1.778
bestemmingsreserve	1.164	44	1.208	669	215	245	130	160
onverdeeld resultaat	-128	278	150		-150	-154		
Voorzieningen	450		450	283	283	283	283	283
Vaste schulden	200		200	100	0	0	0	0
Schulden < 1 jaar	8.744	218	8.962	8.962	8.962	8.962	8.962	8.962
Ov. Passiva	4.463	23.900	28.363	2.167	2.170	2.050	2.070	1.950
Totaal Passiva	**16.305**	**24.960**	**41.265**	**14.263**	**13.562**	**13.318**	**13.223**	**13.133**

Uiteenzetting financiële positie; vaste activa en vaste passiva

Investeringen

Materiële vaste activa * € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026
Dienstauto's	30	16	16	16	16
Mobiele röntgenunit	34				
Koelkasten	25	70	75	80	85
Overig					
Totaal Materiële vaste activa	**89**	**86**	**91**	**96**	**101**

De GGD heeft in totaal 6 dienstauto's. De afschrijvingstermijn van de auto's is 8 jaar. De mobiele röntgenunit wordt in 10 jaar afgeschreven. De mobiele röntgenunit is administratief in 2023 afgeschreven. Tegen die tijd zal een voorstel worden gemaakt ten aanzien van de eventuele vervanging. De mobiele röntgenunit is derhalve niet automatisch in de vervanging meegenomen in 2024.

De totale vervangingswaarde van alle 75 koelkasten op de CB-locaties voor opslag van vaccins zijn naar schatting ca. € 135.000. De vervangingstermijn is 10 jaar. Er is jaarlijks een krediet van € 14.000 opgenomen voor de vervanging.

Afschrijvingen vinden volgens de lineaire afschrijvingsmethode plaats. De afschrijving start per het begin van het jaar volgend op de aanschaf.

Reserves
Hieronder is het verwachte verloop van de reserves weergegeven tot en met 2026.

Reservepositie *€ 1.000	2021 v. RB	2021 na RB	2022	2023	2024	2025	2026
Algemene reserve							
Programma Gezondheid-GGD	1.412	1.284	1.284	1.284	1.284	1.284	1.284
Programma RIGG	520	798	798	648	494	494	494
Totaal Algemene reserve	**1.932**	**2.082**	**2.082**	**1.932**	**1.778**	**1.778**	**1.778**
Bestemmingsreserve GGD							
Gezondheidsprofielen	25	55	85	115	145	30	60
Managementinformatie	50						
Verzelfstandiging GGD	100	100	100	100	100	100	100
Organisatie ontwikkeling	37	25					
Project aardbevingen	1.374	984	484				
Bestemmingsreserve RIGG							
Koppeling gemeentelijke systemen	70	44					
Spoed voor jeugd	0						
Totaal bestemmingsreserves	**1.656**	**1.208**	**669**	**215**	**245**	**130**	**160**
Totaal reserves	**3.588**	**3.290**	**2.751**	**2.147**	**2.023**	**1.908**	**1.938**

De *egalisatiereserve Gezondheid* is ingesteld ter egalisatie van schommelingen in de bedrijfsvoering. Deze reserve is gevoed uit de jaarresultaten uit het verleden en heeft het karakter van een algemene reserve.

De *egalisatiereserve RIGG* is ingesteld ter egalisatie van schommelingen in de bedrijfsvoering. Deze is gevoed uit de jaarresultaten uit het verleden en heeft ook het karakter van een algemene reserve.

De *bestemmingsreserve Gezondheidsprofielen* is ingesteld t.b.v. het organiseren van grootschalige gezondheidsenquêtes onder kinderen (basisschool, voortgezet onderwijs) en volwassenen (20-64 en 65+) om een beschrijving te kunnen geven van aspecten van de volksgezondheid. De volgende enquête is in 2024. De verwachte kosten van de enquête is € 120.000. De jaarlijkse storting is € 30.000.

De *bestemmingsreserve Managementinformatie* is ingesteld ter verbetering van de managementinformatie. Deze reserve is in 2021 volledig benut.

De *bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling GGD* is ingesteld ter dekking van de organisatieontwikkeling van de GGD, in het licht van een aantal bestuurlijke opdrachten. Het restant wordt gebruikt om voor het komend jaar de kosten voor de kwaliteitscertificering uit te bekostigen.

De *bestemmingsreserve Verzelfstandiging* is in de periode 2018-2020 gebruikt voor de projectkosten in het kader van de verzelfstandiging van de GGD. Het restant van de reserve wordt aangehouden om na afloop van de SLA's met de gemeente Groningen na maximaal 5 jaar volledig los van de gemeente de bedrijfsvoering te kunnen organiseren.

De *bestemmingsreserve Project aardbevingen* is een reserve om de kosten voor het project emotionele en sociale ondersteuning inwoners aardbevingsgebied uit te financieren. Deze middelen zijn toegekend door het Nationaal Programma Groningen (NPG) en in de vorm van een decentralisatie-uitkering overgemaakt. De GGD verzorgt de projectleiding en zal het budget voor

opleiding en kennisoverdracht beheren. Afhankelijk van het kasritme van de uitgaven zal de uitputting in 2020, 2021, 2022 en 2023 plaatsvinden.

Leningen
Dit betreft de lening die in 2013 opgenomen is voor de financiering van de mobiele röntgenunit. Deze lening heeft een looptijd van 10 jaar met een intrestpercentage van 2,195%. Elk jaar zal er € 100.000 worden afgelost.

BIJLAGE 1: INDEXATIE

Voor deze indexeringen is voor 2023 rekening gehouden met een looncompensatie van 4,5% en prijscompensatie van 1,9%. De gewogen gemiddelde indexering voor 2023 bedraagt 3,81% zoals vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 17 december 2021.
Dit percentage wordt toegepast op de inwonersbijdrage, de notitie tarieven en de facultatieve taken in de DVO's. Bij het bepalen van de lasten zijn de subsidieregelingen Sense/PrEP, Jong Leren Eten en aardbevingen buiten beschouwing gelaten. Indexstijgingen moeten binnen deze subsidies worden opgevangen.

	Bedrag lasten (x 1.000)	Verhouding	Index	Gew. Gemiddelde
Loon	23.109	73%	4,50%	3,31%
Prijs	8.348	27%	1,90%	0,50%
Totaal	**31.457**	**100%**		**3,81%**

Loonindex
In de begroting 2023 is uitgegaan van een structurele verhoging van de loonkosten van **1,5%**. Dit is een schatting omdat er alleen een CAO akkoord SGO voor de jaren 2021-2022 ligt en er dus nog onderhandeld moet gaan worden over de CAO voor 2023. Er vindt op dit punt altijd nacalculatie plaats op basis van werkelijke kosten.
Het ABP verwacht dat in 2022 de pensioenpremies met 1,5% stijgen en dat deze stijging in 2023 doorzet. Op basis hiervan is voor 2022 een structurele indexatie voor hogere pensioenlasten meegenomen van 0,5% van de totale loonsom en worden voor 2023 **0,5%** hogere pensioenlasten verwacht. Dit brengt de verwachte verhoging voor 2023 op **2,0%.**

Ten opzichte van de begrote loonindex 2021 van **2,5%** zijn de werkelijke sociale premies in 2021 met 1,5% gestegen en gaan we op basis van het CAO-akkoord uit van een loonkostenstijging van 1,9% over 2021. Nacalculatie over 2021 betekent dus een verhoging van de loonindex met **0,9%**.

De begrote loonindex voor 2022 bedraagt **2,0%**. Uitgaande van het CAO akkoord SGO 2021-2022 zal in 2022 sprake zijn van 3,3% loonsverhoging en een netto thuiswerkvergoeding van € 2 per dag voor de dagen dat daadwerkelijke thuis wordt gewerkt. Het effect van de netto thuiswerkvergoeding wordt geschat op 0,3% van de loonkosten in 2022. Nacalculatie over 2022 betekent dus een verhoging van de loonindex met **1,6%.**

Dit brengt de totale loonindex voor 2023 op **4,5%**.

Prijsindex
Voor de overige kosten wordt de Consumenten Prijsindex (CPI) van het CPB aangehouden. Dit geldt voor alle factuurbudgetten en het overheadbudget. Leveranciers rekenen ons overwegend prijsverhogingen door op basis van deze index. Ook in de overheadafspraken met de gemeente Groningen wordt vanaf 2020 uitgegaan van dit percentage. Op basis van de augustusraming van het CPB wordt verwacht dat de CPI in 2021 1,9% hoger ligt dan het prijsniveau 2021. In de begroting van 2021 was gerekend met 2,5% en dus is sprake van een nadeel op basis van werkelijke prijzen van **0,6%**.
De index komt in 2022 naar verwachting van het CPB uit op 1,8%. Voor 2023 wordt met een indexering gerekend van **2,5%**.
Dit brengt de prijsindex voor 2023 op **1,9%**.

BIJLAGE 2: SPECIFICATIE GEMEENTELIJKE BIJDRAGE RIGG 2023

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage RIGG	Bedrag
begroting 2022	3.151.085
indexatie 2023 3,81%	120.056
begroting 2023	**3.271.142**

Verdeling budget bedrijfsvoering	Aandeel in %	Aandeel in €
Eemsdelta	8,89%	290.804
Het Hogeland	8,10%	264.962
Groningen	33,42%	1.093.216
Westerkwartier	9,64%	315.338
Midden-Groningen	12,28%	401.696
Westerwolde	3,76%	122.995
Oldambt	7,87%	257.439
Pekela	2,95%	96.499
Stadskanaal	6,99%	228.653
Veendam	6,10%	199.540
Totaal	**100%**	**3.271.142**

BIJLAGE 3: SPECIFICATIE GEMEENTELIJKE BIJDRAGE GGD 2023

Berekening Inwonerbijdrage 2023	GGD
Inwonerbijdrage 2022	**16.757.790**
Indexatie 2023	€ 638.472
Inwonerbijdrage 2023	**17.396.262**
Bedrag per inwoner	€ 29,64

Inwonerbijdrage 2023			
Gemeenten	**Inwoners 1.1.2021**	**verhouding**	**Inwonerbijdrage 2023**
Eemsdelta	45.587	8%	1.351.156
Groningen	233.273	40%	6.913.993
Het Hogeland	47.834	8%	1.417.755
Midden Groningen	60.726	10%	1.799.862
Oldambt	38.277	7%	1.134.494
Pekela	12.176	2%	360.885
Stadskanaal	31.754	5%	941.159
Veendam	27.417	5%	812.614
Westerkwartier	63.678	11%	1.887.356
Westerwolde	26.215	4%	776.988
Totaal gemeentelijke bijdrage	**586.937**	**100%**	**17.396.262**

Inwonerbijdrage 2023 per deelprogramma/product				
Gemeenten	**1a. Gezond en veilig opgroeien**	**1b. Gezondheid beschermen en bevorderen**	**1c. Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden**	**Totaal**
Eemsdelta	1.050.882	190.484	109.790	1.351.156
Groningen	5.377.461	974.724	561.808	6.913.993
Het Hogeland	1.102.680	199.873	115.202	1.417.755
Midden Groningen	1.399.869	253.742	146.251	1.799.862
Oldambt	882.370	159.939	92.185	1.134.494
Pekela	280.684	50.877	29.324	360.885
Stadskanaal	732.000	132.683	76.476	941.159
Veendam	632.023	114.561	66.030	812.614
Westerkwartier	1.467.920	266.075	153.361	1.887.356
Westerwolde	604.314	109.539	63.135	776.988
Totaal gemeentelijke bijdrage	**13.530.203**	**2.452.497**	**1.413.562**	**17.396.262**
Jeugdgezondheidszorg	X			
Infectieziektebestrijding		X		
Milieugezondheidszorg		X		
Seksuele gezondheid		X		
Tuberculosebestrijding		X		
Epidemiologie			X	
Gezondheidsbevordering			X	
Lokaal gezondheidsbeleid			X	